

Starteren

Nr. 3 – 47 årg.

Organ for idrettsklubben Start

Oktober 1993

Starts cup- suksess

Side 24-25

Ambisiøs håndball- dommer

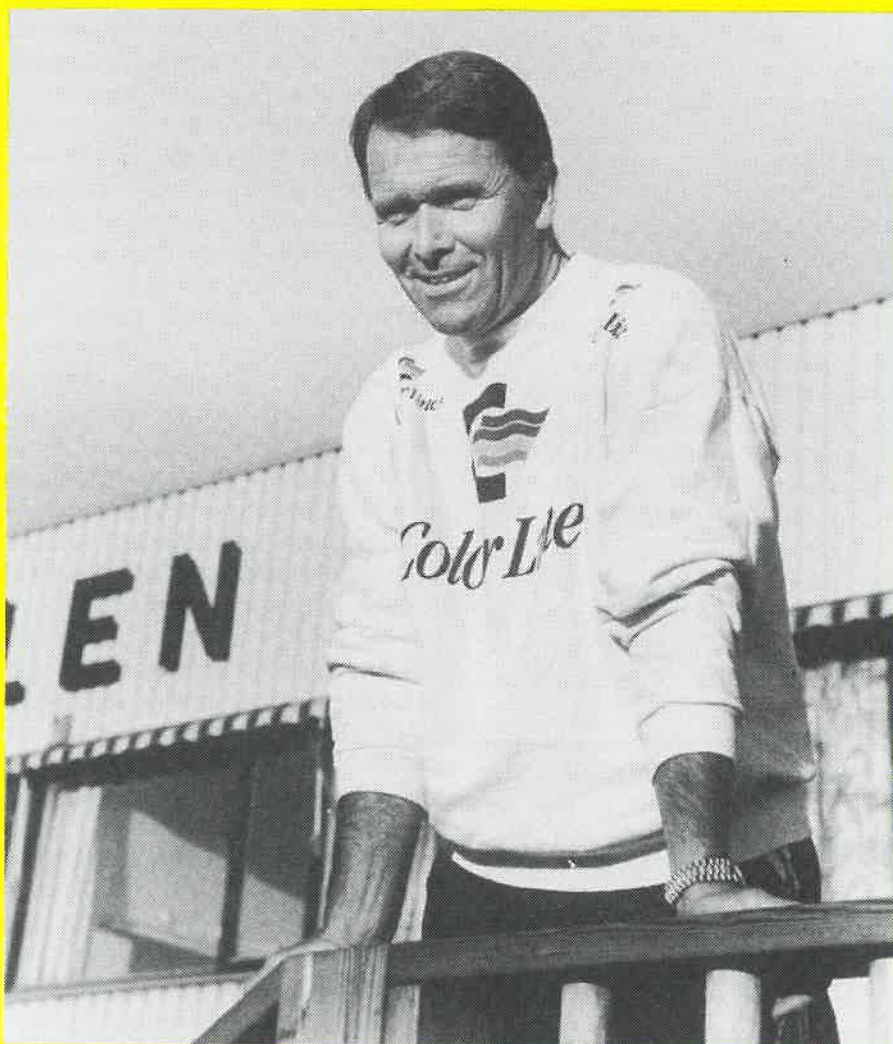
Side 16-17

Starthallen bygges om

Side 27

Nytt serie- system i 1995?

Side 34-35

– Arbeidet med å frembringe egenutviklede spillere blir bare mer viktig i tiden som ligger foran, sier Erik Ruthford Pedersen.

Talentutviklingsarbeidet stadig mer viktig

– Start aldri har hatt så mange godt skolerte unge spillere som nettopp nå. Det er Erik Ruthford Pedersen, Start-trener i snart en mannsalder som sier dette i denne utgaven av Starteren hvor det fokuseres nærmere på det omfattende og gode talentutviklingsarbeidet som klubben bedriver. Arbeidet med å fremskaffe egne talenter synes bare å bli mer og mer viktig når det gjelder å innfri klubbens strategi om å etablere seg som et av topplagene i Norge i årene som kommer.

Side 4-5

Tålmodighet – en dyd av nødvendighet

Av Odd Ivar Eidsaa, kommentar

Starts spillere, trenere, ledere og styre har fått mye kjeft og kritikk for sine disposisjoner og innsatsen denne sesongen. Målsettingen i vinter var klar: Dette var den første sesongen i Starts såkalte treårsplan, som i løpet av perioden skulle kulminere med et trofé eller to, i serien eller i cupen.

Sesongen har utviklet seg anderledes. Etter en god innledning, dabbet laget av, og i høst har den berømmelige scoringsvegringen blitt mange spaltmillimetre til del.

Avisjournalistene har ment at det bare er en vei ut av uføret, og det er spillerkjøp. Enkelte har også fremholdt at Start de siste to sesongene rett og slett har kjøpt for få spillere av godt nok format.

I denne utgaven av Starteren gir juniorlagets trener Teddy Moen og assistenttrener Erik Ruthford Pedersen en omfattende beskrivelse av hvordan talentutviklingsarbeidet drives i Start.

Sentralt i det arbeidet som Moen, Pedersen, Brede Skistad og alle de andre trenerne, oppmennene og andre involverte driver når det er snakk om utviklingen av nye talenter, er den målsettingen som Starts ledelse har satt opp.

Den konkluderer med at "Start skal legge forholdene til rette, slik at flest mulig utvikler seg til et internasjonalt nivå når det gjelder individuelle taktisk/tekniske ferdigheter. Spillerutviklingen i klubben, og da spesielt på juniornivå, tar sikte på å rekruttere spillere til klubbens A-lag i Tippeligaen, samt til Norges Fotballforbunds aldersbestemte landslag".

Arbeidet de siste årene har gitt store gevinster underveis. Morten Enger, Stei-

nar Pedersen, Frank Ahmed og Espen Daland er gode eksempler på unge og sultne spillere som har fått sjansen med det norske flagget på brystet i løpet av den nære fortid.

Spillere som Erik Mykland, Morten Pettersen, Claus Eftevaag, og Tommy Svindal Larsen har i Start fått den rettledningen og muligheten til å utvikle sine talenter. Også disse har fått sjansen på ulike landslag, hvor Erik Mykland peker seg spesielt ut.

Vi kommer heller ikke utenom det faktum at Frank Strandli og Pål Lydersen, som Start har solgt til engelske proffklubber, innledet sine karrierer på de yngste lagene i Start, gikk gradene og utviklet seg til det de fremstår som i dag.

Erik Ruthford Pedersen fremholder i denne utgaven av Starteren at i hans mange år i klubben, har Start aldri hatt så mange unge og godt utviklede spillere som akkurat nå.

Deter i en slik situasjon, med på den ene siden mange spillere med en stor fremtid foran seg, og på den andre siden, en høstsesong som har utviklet seg anderledes enn det alle i Start hadde håpet på, at journalistenes råd er å kjøpe seg til redning. Dessverre tar ikke journalistene hensyn til begge forholdene når de gir sine råd.

Sentralt i utviklingen av unge spillere står stikkord som tålmodighet, tillit og hardt arbeid over tid fra både spillere og trenere.

Starts ledelsen har i høst presentert en liste over aktuelle spillere som man gjerne vil kjøpe. Målet er få napp på et par av dem.

Hvis Start eventuelt hadde "lykkes" med å få kjøpt alle de spillerne som klubben har på sin ønskeliste, hva hadde da blitt resultatet for talentutviklingsarbeidet på sikt?

Jeg er dessverre redd for at kjøp av mange etablerte spillere over kort tid, ville ha kostet mer enn det hadde smakt på lang sikt. Ved å gjøre som Rosenborg, og kjøpe inn to-fire spillere av nasjonal toppstandard hver eneste vinter, ville Start over natten ha slått bena under det talentutviklingsarbeidet som klubben bedriver. Da ville det ikke ha nyttet å fortelle en ung spiller at vedkommende har en rolle å spille på sikt, når det klubben ellers gjør står i motsetning til det som sies.

Dette er også Starts ledelse oppmerksomme på. På den ene siden ved å få juniorelittelaget med i den ordinære 4. divisjonen, og ved økt satsing på U-laget i 2. divisjon har Start etter min mening valgt den rette veien. På den andre siden er dagens ledelse inneforstått med at spillerkjøp er nødvendige av og til, men at man begrenser seg, og ikke kjøper for mange, enten etablerte spillere, eller spillere som er like gode eller dårligere enn de taltentene som Start alt besitter.

Da får det heller gå at det stundom kan svinge litt i prestasjonene innen nye og unge spillere har etablert seg på førstelaget.

Dagens ledelse har gjort det samme som det forgjengerne gjorde i 1986 og 1987. Da fikk spillere som Strandli, Dahlum, Eftevaag-brødrene og flere andre sjansen. I år har spillere som Klaus Murbræch, Espen Daland, Bård Borgeresen og Frank Tønnessen vist at de har en fin fremtid foran seg.

Resultatet på 80-tallet ble nedrykk, ikke nødvendigvis fordi de unge spillerne ikke holdt mål, men fordi det nødvendige generasjonsskiftet som måtte komme, ble satt i gang for sent.

I dag er situasjonen anderledes. Etablerte toppspillere som Bjønnsaas, Skistad, Olsen, Eftevaag, Mykland, Pettersen og Svindal Larsen har alle fått sjansen på ulike landslag, og har mange år igjen innen tiden er kommet til å legge opp. Med den rette skoleringen og veiledningen i tiden som ligger foran, vil de alle fortsette å utvikle seg.

Ved å gi disse, samt de unge stortalentene på junior- og U-laget fortsatt tillit, trenger ikke Start å kjøpe mange og dyre spillere. Det kan holde med en eller to.

Startledelsens modige og innsiktsfulle arbeid i tiden som ligger bak, gir således det beste utgangspunktet for at Start, kanskje allerede kommende sesong, pånytt kan hevde seg i toppen.

Starteren

Redaktør:
Odd Ivar Eidsaa 38 16 73 55
Forr. fører:
Erik Geelmuyden 38 09 60 91
Medarbeidere:
Helge Svein Halvorsen 38 09 17 40
Egil Torjussen 38 03 18 63
Svenn Ødegaard 38 09 60 91
Trykk: R. Stav Johanssen Trykkeri A/S
Sats: Tekst, Grafikk & Design

Administrasjonen:

Daglig leder:
Erik Geelmuyden 38 09 60 91/9 83 61
Sekretær: Elisabeth Tallaksen 38 09 60 91

IK Starts ledelse

Klubbformann: Erik Stallemo 38 02 07 40/4 08 20
Nestformann: Trond Pedersen 38 07 81 00
Sekretær: Helge Svein Halvorsen 38 07 64 79/9 17 40
Kasserer: Tore Heidenreich 38 02 91 00/9 26 17
Fotballformann: Stein Thunberg 38 02 94 14
Juniorformann: Atle Tjeldflaat
Håndballformann: Steinar Ose 38 03 60 00
Hallkomitéformann: Leif Paulsen 38 09 03 64
Seniorklubb-formann: Sverre Hornnes 38 01 00 45

Vaktmester: Kai Eriksen 38 09 27 47
Hovedtrener: Brede Skistad 38 04 04 39
Starthallen, Marviksveien 94 38 09 60 91

Økt sportslig satsing

Av Helge Svein Halvorsen

– Tiden er moden for økt sportslig satsing, sier styreformann Erik Stallemo og får full støtte i styret for den nye sportslige "given". Et omfattende komite-arbeid ligger til grunn for at det vil bli ansatt en sportslig leder – foreløpig for ett år.

Stillingen skal kombineres med salgs- og markedsaktiviteter i klubbens forretningsmessige drift. Dette er en "kombi-stilling".

Rollen innebærer en rekke sportslige gjøremål – fra oppfølging av spillere i alle praktiske sammenhenger til strategi og utviklingsarbeid. Sportslig leder vil få ansvaret for en rekke gjøremål som tidligere har ligget under det

frivillige støtteapparatet eller som i mange sammenhenger kanskje ikke er blitt tilgode sett med tilstrekkelige ressurser. Støtteapparatet vil det fortsatt være behov for, likeledes fotballeder.

Gjøremålene omfatter f.eks. kontakt med utdanningssystemet skoleverk etc, sosiale tiltak for spillerne, kontakt med krets og NFF og klubbene i Tippeligaen, ansvar for fotballskolen, ansvar for den sportslige delen av hjemmearrangementene, ansvar for reiseopplegg, oppfølging av spillerkontrakter etc. I tillegg kommer markedsmessige og salgsmessige gjøremål. Innsatsfordelingen på sportslige saker og marked/salg vil bli gjenstand for en løpende avveining i ledelsen.

Daglig leder blir dermed fritatt for all sportslig arbeid og kan sette kreftene helt og

fullt inn på det som angår klubbens forretningsmessige drift, dvs et mangfold av økonomiske tiltak, regnskap og budsjettoppfølging. Svenn Ødegaard fortsetter i sin nåværende jobb som prosjektmedarbeider, i første omgang fram til 30 april 1994. Det kan bli aktuelt å forlenge denne perioden, avhengig av den kommersielle utviklingen.

Alt-mulig-mannen Ødegaard har en viktig jobb som produktansvarlig og har i løpet av høsten lagt fram en markedsplan og produktmappe som byr på mange interessante utfordringer i tiden framover. I det nye organisasjonsopplegget hører det også med at Elisabeth Tallaksen fortsetter i jobben som sekretær.

Ny cupfurore for juniorlaget!

Var det noen som hevdet at Start ikke er noen cupklubb?! Vel, det er en sannhet med modifikasjoner. Se på juniorenes cupfurore i høst! Suksess!

Fem ganger har våre fremste rekrutter vært i cupfinalen – og når dette leses, er vi forhåpentligvis norgesmestre for annen gang. Siste store triumf var i 1974 da vi slo Brann i finalen på hjemmebane. Helge Vidar Johansson og Jon Solli Hansen ordnet målene. Var det noen som hevdet at Start ikke har hatt særlig "avkastning" av juniorspillere til A-stallen? Vel, fra mesterlaget i 1974 ble det i A-stallen tatt opp fem spillere som var med på å utgjøre en god bredde i årene som fulgte fram mot seriemesterskapene i 1978 og 1980.

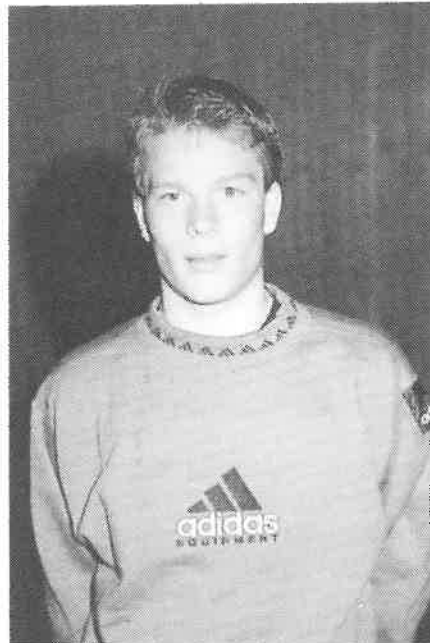
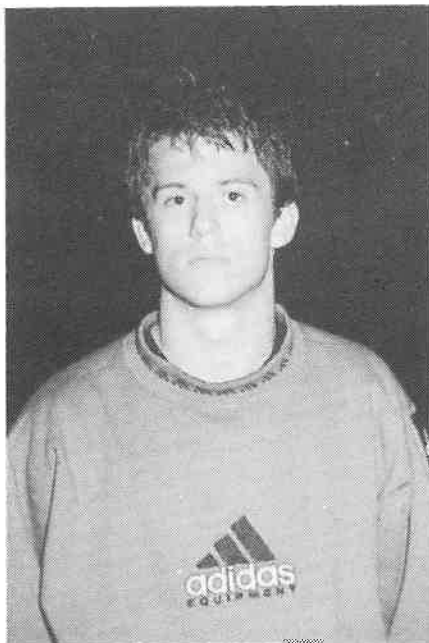
Vi skal unngå å analysere navn og spillertyper på årets lag. Talentene finnes og mulighetene er tilstede, ingen tvil. Sentrale i Start's cup-suksess er to 18-åringer fra Søgne, keeperen Sindre Gundersen og spissen Klaus Murbræch som har fått prøve seg på A-laget. Gode keeper- og spisstalenter vokser ikke på trær i Start. Og denne duoen er ikke alene om å være lovende.

I skrivende øyeblikk har vi semifinalen bak oss i årets juniorcup. En fin forestilling som Start vant suverent 5-0 over Mjøndalen. Det var enveisjoring til finale mot Molde 9. oktober.

Dette var altså femte gang klubben avanserte til cupfinalen. Start var tapende finalist i 1982 mot Rosenborg, 1989 mot Brann og 1991 mot Ålesund.

Når det gjelder Start's junior-rekrutter, kan vi trygt snakke om gode cuptradisjoner. Tippeligaen har som kjent ikke den samme gode cupfrekvensen å vise til. I alle år har vi drømt om en cupfinale – og den kommer før eller siden! I år gikk det rent

galt som det for øvrig har gjort i serieavslutningen også. Det har ikke vært elitelagets "tur" i år på tross av god styrke i laget. Vi får trøste oss med juniorenes frammarsj og håpe på god "avkastning" i årene som kommer.

Morten Enger og Per Christlan Osmundsen er sammen med sine lagkamerater klare for finalen i Juniorcupen.

- Satsingen på egen talentutvikling

– Den modellen som Start har valgt, med selv å utvikle unge spillere, er den beste. Aldri tidligere i min tid i Start har klubben hatt så mange godt skolerte spillere som nettopp nå, sier Erik Ruthford Pedersen.

Av Odd Ivar Eidsaa

– Jeg er overbevist om at den modellen Start har valgt når det gjelder å fremskaffe morgendagens spillere er den rette, for alle ledd i klubben, både på kort og lang sikt.

Starts assistenttrener Erik Ruthford Pedersen er ikke skuddredd. I en sesong som så langt har forløpt anderledes enn det mange hadde ønsket, er ikke Ruthford Pedersen mannen som roper på raske løsningsmåter å la "kjøp inn de toppspillerne utenfra som skal til". For ropene har vært mange denne sesongen, nettopp på å hente inn dyre spillere utenfra.

Nettopp fordi det arbeides så langsiktig og ambisiøst i klubben med å fremskaffe sine egne spillere, er ikke Ruthford Pedersen i tvil overhodet når han slår fast at i hans mange år i klubben har det aldri vært så mange godt utviklede talenter å arbeide med som nettopp nå i 1993.

Enkelte vil i denne sammenheng si utviklingen går for sakte, andre vil si belastningen på spillerne som skal føre Start's tradisjoner videre er for stor.

Fem-seks kamper på åtte dager

Det er i denne sammenheng nok å vise til tre spillere, en fra hver lagdel, for å illustrere utsagnet til dem som mener belastningen på unge spillere er for stor.

Espen Daland, Bjørn Stephansen og Steinar Pedersen opplevde alle i måneds-skiftet august/september å spille fem og seks kamper på en drøy uke, fra fredag til påfølgende lørdag. Det er også flere andre eksempler på spillere som har vært igjen et kampprogram som om det ikke har vært like tøft, har vært anstrengende nok for dem det gjelder.

Pedersen sier at dagens unge spillere alle kjennetegnes av at de er tøffe, har de rette holdninger, og at de alltid yter maksi-

malt på trening og i kamp.

– Dette er det positive. Det negative er selvsagt at en slikt kampprogram er langt, langt i overkant av det ideelle. Men spillerne gjennomfører ikke et slikt program uten grunn. Det er Start's ambisiøse opplegg med satsingen på tre lag som er årsaken. Med dette som utgangspunkt er det mange hensyn å ta, konstaterer Pedersen.

Start må alltid stille med det beste laget

– Start voktes med argusøyne. Det nytter ikke å stille uten de beste, det være seg enten på juniorlaget, det såkalte Start 3, som spiller i den ordinære 4. divisjonen, eller Start 2 som spiller i 2. divisjon. Kretsen og motstanderne krever at vi til enhver tid stiller våre beste lag, slik at det blir mest mulig jevnt for alle de motstanderne som de respektive Start-lagene skal møte.

Når kampprogrammet ble så stramt for Pedersen, Daland og Stephansen, skyldes

er den rette veien å gå for Start

det at juniorene også satser på å gjøre det godt i juniorcupen. Trenerne og guttene selv vil gjerne spille. Derfor ble programmet tøft.

Erik Ruthford Pedersen legger til at mange av spillerne på juniorlaget også er gode nok til å spille på U-laget i 2. divisjon.

– Det er nok eksempler på at andre Tippeliga-lag har stilt med U-lag som består av gutte/juniorspillere i en kamp og et "toppet" lag i en annen. Derfor er det flere klubber som ønsker at det skal skje endringer i Tippeliga-lagenes muligheter til å stille med et U-lag. Derfor er det ingen som skal ta oss på at vi ikke stiller med et stabilt lag, for eksempel til kampene i 2. divisjon, som baserer seg på de som ikke har spilt Tippeligakamper, sier Pedersen.

Kan være positivt

Pedersen nevner også andre ulemper med et for tøft kampprogram for unge spillere, så som at de brenner seg noe ut, at spillerne ikke får ladet opp mellom kampene. De får heller ikke restituert seg via trening, og får heller ikke anledning til å trene på det de trenger for å bli bedre fotballspillere, selv om det selvsagt går an å bruke en kamp som ren kvalitetstrening.

Pedersen berømmer spillerne for å reagere riktig selv om kampprogrammet blir tøft.

– Ettersom de er klar over situasjonen, vet de at dette ikke er noe som varer året rundt. Men kommer de velberget gjennom en slik periode, skadefrie og med gode resultater, så vet de at de vil profitere på dette på lang sikt, konstaterer Erik Ruthford Pedersen.

Det er de som mener at Starts modell med å fremskaffe egenproduserte talenter krever for mye og kaster for lite av seg. Det henvises i denne sammenheng til Rosenborg som kun har fire lag, og som fordi de har en annen økonomisk stilling enn Start, kan gå ut og kjøpe "ferdige" toppspillere.

– Start har valgt den beste utviklingsmodellen

– Det å drive talentutvikling med den modellen vi har valgt, er den beste. Apparatet i klubben er slik at dette kan vi takle. U-laget er Sørlandets nestbeste lag. Den modellen vi har valgt med juniorlag, U-lag og Tippeligalag, er den beste stigen eller fremgangsmåten for å utdanne toppspillere, sier han.

Pedersen forteller videre at utgangspunktet for det talentutviklingsarbeidet som drives, er de tre T'er: tid, tillit og tålmodighet.

– I og med at vi har et juniorelittelag hvor spillerne kan spille i tre år, pluss et U-lag og så et Tippeligalag, kan vi ta dem ut av "stigen" og flytte dem opp når en spiller selv viser at slikt går an.

– Flekkefjord for eksempel har flere gode spillere som går på banen med stor motivasjon og glød. Men skal noen flytte på seg, blir raskt overgangsproblematikken det vesentligste. Det er bare hos Start at unge spillere har et Tippeligalag å se fram til. Er en spiller med på U-laget, er han nærmere Tippeligalaget enn noen andre spillere på Sørlandet, slår Ruthford Pedersen fast.

Målbevisste spillere

– Når de unge spillerne først er med, skal de skoles og utdannes slik at den dagen det blir bruk for dem på A-laget, skal de ikke gjøre skam på den skoleringen de har fått i Start. Dette har jeg fått rett i hver gang. Eksempelen i år er Bård Borgersen, Frank Tønnessen, Klaus Murbræch og Espen Daland.

– Spillere som Frank Tønnessen & Co. trener hardt, er målbevisste, og vet at det de holder på med, krever mye av dem.

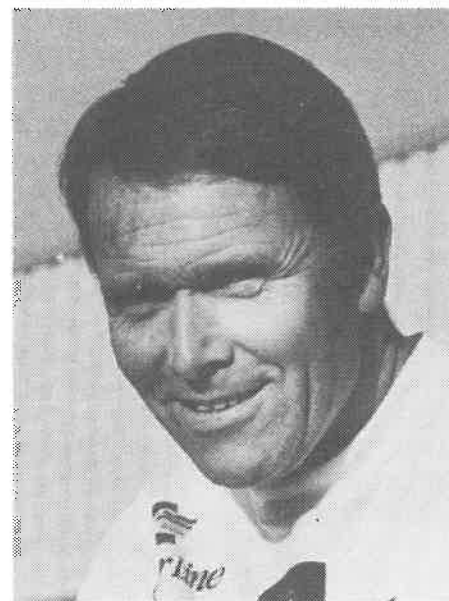
Sier Erik Ruthford Pedersen, og understreker kraftig at Start aldri har hatt så mange 18-åringer som holder et så høyt nivå som nå.

Likevel mener Pedersen at disse ikke må bli utålmodige.

– De ønsker selvsagt å få prøve seg på A-laget. Dette er ikke noen ny situasjon. Det er mange eksempler på gode spillere som ikke har klart å vente tålmodig på sin sjanse. Men når en spiller først klarer og vente, er det ofte slike spillere som slår igjennom, slår Pedersen fast.

Tålmodighet, konkurranse, erfaring og trening

– Det er forståelig at de ønsker større utfordringer. Men de, klubben, tilhengerne og pressen skal være oppmerksomme på at A-laget ikke består av noen oldinger. Ved det siste generasjonsskiftet, kom spillere som Eivind Egeland, Totto Dahlum, Sjur Eftevaag, Claus Eftevaag og andre med. Resultatet i 1987 ble nedrykk. Spillerne mangler noe rutine når de er unge. Rutinen

kommer som et resultat av tålmodighet, konkurranse, erfaring og trening.

– Jeg forholder meg til den målsettingen som klubben har satt, nemlig å drive et utstrakt arbeide når det gjelder talentutvikling for å frembringe våre egne Tippeligaspillere på sikt. Vi som trenere må gi unge spillere tid til å tilpasse seg Tippeliganivå via vårt gode treningsmiljø og den harde konkurransen. Den dagen vi skal kjøpe inn et A-lag, trenger vi ikke å drive talentutvikling slik vi gjør.

Høyt nivå

– Nivået på guttelaget, juniorlaget og U-laget er høyt. Det er bare gjennom konkurranse som toppfotballen krever, at vi kan frembringe unge spillere som kan ha en stor fotballfremtid foran seg. Stor konkurranse må de unge spillerne akseptere. Gjør de ikke det, må de finne seg noe annet å gjøre, igjen et eksempel på at det å drive idrett på dette nivået har med tålmodighet å gjøre.

Pedersen minner om at det på et fotballag kun er plass til 11 spillere, selv om det kunne være ønskelig å gi langt flere en plass.

Han understreker at når det kun er plass til 11 spillere på et lag, må de andre i troppen konkurrere om en plass. Men spiller en fast mann dårlig over tid, bør det finne sted endringer. Det er negativt hvis så ikke skjer.

– Hvilke signaler gir det til de andre i U-troppen som ikke spiller, spør Pedersen, som har laglederansvaret for U-laget i 2. divisjon.

– Også klubben må utvise tålmodighet

– Når en spiller får sjansen på bekostning av en annen, må også klubben utvise tålmodighet og tillate spilleren å få den tiden å etablere seg på som spilleren har krav på.

Ruthford Pedersen innrømmer at det til sine tider kan være vanskelig å være trener. Juniortreneren for eksempel vil at noen av "sine" får en sjanse på A-laget. A-lagstreneren ønsker å benytte de til enhver tid beste, om det er "oldingene" eller de helt unge. De 11 beste skal spille på A-laget.

Pedersen har erfaringer fra begge sider av gjerdet. Han sluttet som juniortrener i 1982, da Start hadde et av Norges beste juniorlag. I 1982-sesongen spilte Start tre NM-finaler, innen Rosenborg ble for sterke i den tredje kampen.

Da 1983-sesongen tok til, satt Ruthford Pedersen som A-lagstrener. Mange trodde at flere av juniorene ville få sjansen. Så skjedde ikke. Pedersen overtok et veletablert godt lag. Sånn sett er situasjonen i år den samme som den gangen, både når det gjelder spillersiden, og når det gjelder klubbens uttrykte målsetting om å utvikle egne talenter.

– Start må beholde alle de store talentene

Ingen av juniorspillerne fikk noe gratis. Det viste seg å være tøft å bryte igjennom. Det er også tilfellet i dag. Når spillere som Daland, Frank Tønnessen, Borgersen og Murbræch har gjort det i år, sier det mye om kvaliteten på de talentene. For som Pedersen sier "aldri har Start hatt så mange unge, godt skolerte spillere som nå".

– For Start gjelder det å holde på talentene, utvikle dem over tid, vise tillitt og tålmodighet. Kort og godt: Ta vare på dem! Dette vil nok vise seg å være en meget stor utfordring for klubben. Klubben har valgt å modellen for talentutvikling. Det er den vi får jobbe etter inntil noe annet blir bestemt.

En rutinert og dyktig tre

Det er ingenting i veien med trenerrutinen til Erik Ruthford Pedersen. Hans første trenerjobb tiltrådte han i 1969, og han har holdt på siden – uten opphold.

I Erik Ruthford Pedersen har Start en meget rutinert trener, som kan se tilbake på en lang fartstid. Han kan også se tilbake på en god karriere som spiller.

Sin første kamp spilte han åtte år gammel for Donn på Gimlemoen. Som banens minste spiller opplevde han å slippe inn fire mål.

Etterhvert flyttet familien til Vågsbygd, og Pedersen valgte Våg, hvor han fortsatte som keeper. Her spilte han fram til han var 21 år. Fast på Vågs førstelag var han allerede 15 år gammel. Han forteller at han bevisst valgte å vokte målet med med- og

motspillere som var en god del større.

– Utrolig viktig og avgjørende for min utvikling var at jeg spilte og trente mot voksne. Påvirkningen i forhold til trening, fysikk og fart viste seg å være uvurderlig, forteller han.

Til Start som 21-åring

21 år gammel gikk turen til Start, hvor han takket av som spiller etter fire sesonger som følge av private årsaker. Turen gikk til Kvinesdal, hvor han fungerte som burvokter i to år. Samtidig som han spilte for Kvinesdal, trente han også Starts guttelag og juniorlag. Etter oppholdet i Kvinesdal,

fortsatte han "bare" som trener, da for Start's guttelag.

Siden 1971 har Ruthford Pedersen fungert i trenergjerningen, 19 av sesongene i Start. Han har også arbeidet som trener for såvel Vindbjart, som Vigør, Bodø/Glimt, og guttelandslaget.

I Start har han trent alt fra lilleputt til senioren.

Som spiller markerte han seg som en god målvakt. Ettersom han selv var keeper, ble det naturlig å opparbeide seg ekspertise også som keeper trener.

Som trener for målvaktene, har han arbeidet nært med flere store personligheter.

Roy Amundsen – en av Europas beste målvakter

Roy Amundsen er en av den som han har hatt gleden å arbeide sammen med.

– Roy var veldig god allerede da han kom hit som 17-åring. Han utviklet seg etterhvert til å bli en av de beste målvaktene i Europa på slutten av 1970-tallet.

Jon Abrahamsen er en annen målvakt som Pedersen nevner.

Som Glimt trener i to sesonger hadde Pedersen fornøyelsen av å se de resultatene som Jon oppnådde gjennom knallhard trening. Resultatet ble at Abrahamsen etablerte seg som Norges førstekeeper på landslaget.

– Jeg husker godt seriekampen fra 1979 på Kristiansand Stadion. Det var disse to som stod, og de stod godt. Kampen endte 0-0, et naturlig resultat med disse keeperne til å vokte hvert sitt mål.

En tredje målvakt Pedersen har arbeidet sammen med, er Roald Rørheim, en målvakt som i følge Pedersen gjorde en solid og svært god jobb for Start de sesongene han vaktet målet for de gulsvarte.

Thomas Gill er en fjerde.

– Det kommer ikke som noen overraskelse at han er rangert som en av de beste målvaktene i den danske superligaen, etter overgangen til Vejle og Aalborg Boldklub, teknisk god, treningsvillig og ambisiøs som han var, sier Pedersen.

Flinke trenere "ser" gode keeperemner

Erik Ruthford Pedersen har vært mye på farten i kraft av sin trenergjerning, for å hente nye impulser. Han har således vært på besøk i flere klubber og fått se klubbene

trene, og således sett storkeepere som blant annet Pietr Shreevers, Pat Jennings og Ronny Hellstrøm i aksjon.

Norge har gjennom mange år fostret keepere av internasjonalt format. Pedersen mener årsaken er å finne i at norske fotballere er flinke til å finne de rette typene som er målrettet i sitt arbeide. De har kort og godt de holdningene som skal til for å bli gode målvakter.

I tillegg til Roy Amundsen og Jon Abrahamsen, nevner Pedersen også målvakter som Sverre Andersen, Asbjørn Hansen, Torgeir Torgersen og Kjell Kaspersen som gode representanter for norske burvoktere av internasjonalt format.

Frode Olsen og Espen Skistad

Når det gjelder dagens målvakter i Start, Frode Olsen og Espen Skistad, mener Pedersen de begge føyer seg meget godt inn i rekken av de gode målvaktene som Start ofte har hatt.

– De har utviklet seg stort begge to. De blir kort og godt bedre fordi de jobber målbevisst og trener hardt. Det er skikkelig moro å være sammen med dem, sier han.

– Av dagens keepere holder de fleste målvaktene hos Tippeliga-klubbene et høyt nivå, hvor Frode Olsen og Frode Grodås etter min mening er de to beste.

Sindre Gundersen en coming man

Pedersen nevner også de målvaktene som kommer opp og frem, for eksempel Sindre Gundersen, som spilte en fantomkamp for Start da juniorene slo Brann i kvartfinalen i cupen.

Dagen etter kampen hadde jeg en trenerkollega fra Bergen på tråden. Han gav Sindre strålende kritikk, og hadde blitt mektig imponert over Sindres uredde keeperspill.

Pedersen forteller videre at han som trener krever mye av spillerne i trenersarbeidet. Gjensidig tillitt må være utgangspunktet for at fruktene av det arbeidet som legges ned kan bli så omfattende som mulig.

– Som keeper trener skal en være flink til å finne ut hva utøveren selv føler behov for å trene på. Signaler fra keeperne selv er svært viktig. Det er knallhardt arbeide og samarbeid som gir resultater.

Fotballfamilien Pedersen

Familien Pedersen har alltid hatt fotballen som en kjær hobby og jobb. Sønnene Kjetil og Steinar har begge valgt å satse på fotballen.

Ruthford Pedersen har kunnet gleden seg over at de har fått utvikle seg til å bli spillere med potensiale.

Han synes ikke det er problematisk å trene sine egne sønner, og ha ansvaret for dem i kamp.

– Det er trener jeg er på kamp og i trening. Vi har snakket om dette, og vet alle hva vi har å forholde oss til. Det kan virke vanskelig sett utenfra. Men vi er bevisste på hva våre jobber er.

– Fotballutviklingen til disse to har de fullt og helt hatt ansvaret for selv. Det er de selv som avgjør hvor langt de kan komme. Råd, vink og oppbakking har de fått (for dem gratis) De får ingenting gratis. Andre mener det hele er motsatt. Det blir slik at det kreves mer av dem enn av andre.

Vi gratulerer

Klaus Vikeså som fylte 50 år den 7. september.

Haakon Hammersmark som fylte 70 år den 14. september. Haakon har i mange år hørt til den trofaste gjengen som tar seg av vakthold og billettsalg på klubbens hjemmekamper.

Aug. Andersen som fylte 60 år den 26. september. Aug. spilte fotball i yngre år, men har først og fremst gjort seg gjeldende som trener og administrator i junioravdelingen. I tillegg til 16 sesonger som trener, har han også vært styremedlem, kasserer og formann i avdelingen. Han har ellers i tur og orden vært materialforvalter, revisor, medarbeider og forretningsfører i Starteren, medlem av vintersportskomiteén, seniorrådet, fotballstyret og hovedstyret. Aug. ble tildelt Start's Plakett i 1973 og Seniorrådets Pokal i 1974.

Fred Lægreid som fylte 75 år den 6. oktober. Fred drev med både fotball og bandy i yngre år.

Spillerutvikling i årene som kommer:

Hva vil vi med vår satsing på juniort

Økt satsing på egne juniorspillere har betalt seg for Start. Juniorlagets trener Teddy Moen mener det likevel er nødvendig å satse enda mer i tiden som kommer.

I.K. Start har i 1993 gjennomført en sportslig satsing på sitt juniorlag som savner sidestykke i klubbens historie. Deltakelse i seniorennes 4. divisjon, internasjonal matching på høyt nivå og spill både på norske juniorlandslag (seks Startspillere har representert Norge i 1993!) og i Tippeligaen, pluss 2. divisjon for mange av spillerne, har gitt gode resultater i forhold til klubbens hovedmålsetting: å utvikle spillere til et topp nasjonalt og internasjonalt nivå.

– Dette har vi klart ved bruk av små midler, sier juniorlagets trener Teddy Moen.

– Ressursene som har stått til rådighet for vår satsing, har på ingen måte stått i stil til hva vi vet vi bruker til andre sider av vår klubbdrift. Kanskje i første rekke til innkjøp av spillere og lønninger, fortsetter han.

Hva med ressursbruken?

Men hva vil Start med satsingen på juniorene? Mange har prøvd å sette ressurs-

bruken i norsk fotball på dagsordenen. De fleste er enige om at en bør satse mer på utvikling av egne spillere framfor å kjøpe "ferdige" spillere for store summer. Men når sesongen kommer igang, og det er kamp om poengene, så blir klubbene kyniske og mangler ofte is i magen. Da blir avdankede engelske proffer hentet over så snart en begynner å lukte nedrykkings-spøkelset, i følge Moen.

Andre klubber som Rosenborg har så store økonomiske ressurser at de kan kjøpe de spillerne de ønsker. Andre klubber har ikke denne muligheten. De må prøve å få

fram egne spillere eller å hente spillere i sitt nærmiljø.

– Start må basere spiller-rekrutteringen på egenavl

– Vi i I.K. Start er i den siste kategorien. Noe kan vi kjøpe, men vi må basere oss på egenavl. Jeg tror de fleste som kjenner klubben innser dette, men er det nok vilje til å ta konsekvensen av dette?

– Gjør vi nok i forhold til å utvikle egne spillere? Er vi flinke nok til å få fram nye og unge talenter? Gir vi ikke våre egne unge spillere nok tillit, spør Moen.

Han viser til at I.K. Starts juniorsatsing per i dag kanskje er den beste i Norge, og Start kan trygt sammenligne seg med de beste i Norden. Start er kanskje den klubben i Tippeligaen som over flere år har fått fram flest egenproduserte spillere. Snitt-

otballen?

alderen på laget i Tippeligaen og 2. divisjon viser at også i dag er snittalderen blant de laveste.

Vilje, men mangel på evne?

Moen sier at viljen til å prioritere utviklingsarbeidet er til stede i klubben idag, men fortsatt er det et stykke igjen å gå. Skal en bli best i Norge med A-laget, må Start bli klart bedre enn motstanderne på endel felter, for det vil alltid være felter hvor de andre vil være bedre enn oss.

Start er blant de beste på spillerutviklingssiden, men Moen er overbevist om at Start er nødt til å få et større forsprang på de andre på dette feltet om Start skal markere seg i toppen. Skal klubben klare dette mener han det må tilføres mer ressurser til spillertutviklingsarbeidet i klubben. Ikke bare til juniorlaget isolet, men hovedklubben må viser mer vilje til å bidra i arbeidet i junioravdelingen. Midler til ansettelse av en trenekoordinator slik tilfellet var før denne sesongen, har vært et skritt på veien, men Moen mener det må mer til.

Budsjett på 150.000-200.000 kroner

– Det rimer ikke når vi betaler 150.000-200.000 kroner for en gjennomsnittsspiller til vår A-stall (og kanskje det samme i lønn), når vi vet at dette tilsvarer årsbudsjettet til klubbens juniorlag.

– Er det urettferdig å gjøre en slik sammenligning? Jeg synes ikke det. Erfaring var vårt arbeide over mange år viser dette. Men problemet med å få skikkelig gjennomslag for disse tankene ligger i stor grad i målbarheten av resultatene av de pengene en "spytter inn" i et tiltak/prosjekt. Det er vanskeligere å måle utviklingen av fotballferdighetene på en gjeng unggutter framfor å vurdere om den nyinnkjøpte spillere er en sportslig suksess eller ikke.

"Ha is i magen!"

– Jeg kommer med disse tankene i en tid hvor det blir snakke mye om at sporstlig suksess kommer i løpet av kort tid (3-årsplanen) er et være eller ikke være for klubben. Tillitten til sponsorer og tilhengere på opprettholdes og forsterkes, og i en

slik situasjon som nå på høstparten i år, er det lett å ty til kortsiktige løsninger som blant annet dyre og kanskje feilslåtte innkjøp.

– Ikke la oss selge arvegodset for enhver pris (se på Lyn). Vi får heller ta oss litt bedre tid. Gjøre arbeidet på vår egen måte. Hardt arbeid og kvalitet på arbeidet i alle ledd, vil før eller siden gi resultater, sier Teddy Moen.

Starts hovedmål for utviklingsarbeidet med juniorene er at klubben skal legge forholdene til rette slik at flest mulig utvikler seg til et internasjonalt nivå når det gjelder individuelle taktiske/tekniske ferdigheter, fysiske ferdigheter og psykiske ferdigheter.

– Spillerutviklingen i klubben og da spesielt på juniornivå, tar sikte på å rekruttere spillere til klubbens A-lag i Tippeligaen, samt til NFFs aldersbestemte landslag, forteller han.

Omfattende skoleringsarbeid

Stikkord som overblikk, hurtig spill via en eller to berøringer, pasningskvalitet, vende opp i angrepsretningen, vri spillet, finter/driblinger, hodespillferdigheter, bevegelseskvalitet foran ballfører, bevegelseskvalitet bak ballfører, skudd-heading, førsteforsvarer, keeper, kommunikasjon og lagsamarbeid, er noen av stikkordene for det arbeidet som Moen og de andre trenerne bedriver.

Disse målene oppnås ved å bevisstgjøre spilleren i hva som kreves for å lykkes, gjennom hardt arbeide fra alle på kamp og i trening.

– For å få full effekt av et slikt opplegg, rekves det ærlighet og positivitet, åpenhet, vilje til å prøve nye ting og et stort engasjement, fra såvel spillere som trenere, slår Moen fast.

– Ideelt sett bør flest mulig av klubbens talenter bli lært opp i og trene målbevisst på NFFs utviklingsmål/ferdigheter, slik at de behersker dem med høy kvalitet ved utgangen av junioralderen. Det vil imidlertid kreve en prioritert systematisk opplæring over flere år med svært mange gjentakelser og god rettledning. Mye trening på egenhånd og i gruppe i tillegg til trening med hele laget er en forutsetning for å nå målene.

Hardere konkurranse på alle måter

Moen understreker kraftig betydningen av at juniorlaget denne sesongen har deltatt i den ordinære 4. divisjonen, i arbeidet med å drive et så optimalt talentutviklingsarbeid som mulig.

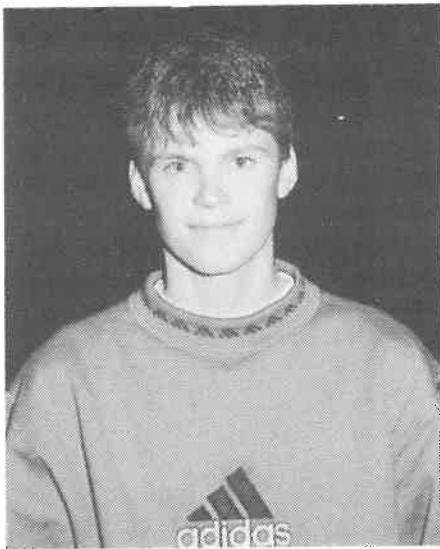
– 24 kamper mot andre seniorlag, en krevende terminliste, fysisk sterkere motstand og lag som yter over hundre prosent fordi de spiller mot Start, og vil vise at de er best, er med på å "herde" den enkelte spiller.

– Skikkelig matching, bedre baner, mer rammerundt kampene og større mulighet til å trene på forhold vi møter i kampene fordi motstanden er bedre, gjør at vi allerede nå kan si at deltakelsen i 4. divisjonen har vært en suksess i det langsiktige talentutviklingsarbeidet.

– Som en konsekvens av det vi driver med, hører selvsagt riktig kosthold og levemåter, presisjonen i trening, i kamp, på spillermøter, disiplin på og utenfor banen, lojalitet, egenskaper som også er viktig å innprente spillerne i tillegg til de blott fotballfaglige, avslutter Teddy Moen.

Vet du at

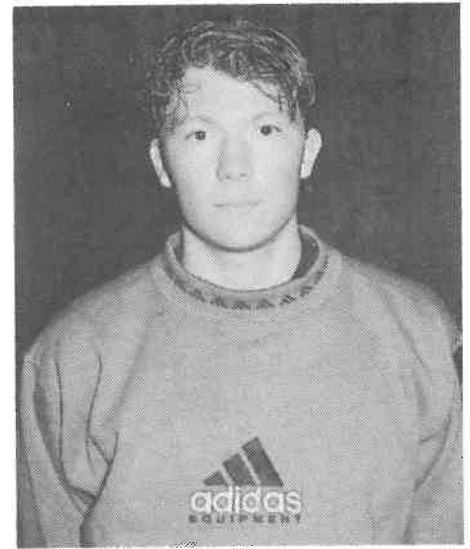
- Strandli-saken egner seg ikke for "prosedering" i dagspresse og klubbavis, og at sakens endelige løsning må avventes ut fra de rettslige skritt som tas.
- klubbens ledelse har lagt ned et grundig og samvittighetsfullt arbeid i denne "hete saken".
- klubbens administrasjon, trenere og andre ser fram til mer ryddige forhold i Starthallen og bedre arbeidsforhold som følge av ominnredning og bygningsmessige forandringer i høst.

Tom Berhus: 4. plass i Nordisk

Atle Kristiansen: 4. plass i Nordisk

Espen Daland: 4. plass i Nordisk

4. plass i nordisk til Start jr.

Utbyttet for Starts juniorlag på årets sommerturné i Danmark i slutten av juli, må karakteriseres som sportslig meget bra. I kamp med noen av Nordens beste juniorlag, gikk Start seirende ut av en dansk eliteturnering i Vilbjerg, og tok videre 4. plassen i det uoffisielle Nordiske klubbmesterskapet for juniorlag (Suzuki Ballex Cup) i København/Lyngby.

Vinner ble Malmø FF fra Sverige. Rosenborg tok andreplassen, mens Lyngby tok tredjeplassen.

I eliteturneringen i Vilbjerg møtte Start FC København, og vant 5-1, etter at Espen Daland, Morten Enger, Atle Kristiansen, Ole E. Martinsen og Remi Simonsen nettet.

Dermed var det klart for finale mot Vejle, i en kamp som Start vant 5-0. Målscorere denne gang ble Per Christian Osmundsen med to mål, Atle Kristiansen, Jon Egil Enger og Steinar Pedersen.

10.000 kroner i 1. premie

Som vinnere av denne turneringen, mottok Starts juniorlag 10.000 kroner i 1. premie.

– Dette var en invitasjonsturnering hvor sponsoren dekket alle våre utgifter under oppholdet som varte i 14 dager. Vi ble installert på et hotell i Herning, mens måltider, trening og kamper foregikk i Vilbjerg 15 kilometer unna, forteller juniortrener Teddy Moen.

– Ut fra resultatet vil en kanskje si at motstanden i kampene var av en svakere karakter. Til det må sies at FC København leder sin juniorserie (København/

Skjællandsområdet) klart foran Lyngby og Brøndby. FC København er resultatet av sammenslutningen mellom KB og B1903. Klubbens A-lag ble dansk mester i 1992 og deltok i europacupen med suksess, legger Moen til.

Vejle er sammen med AaB fra Aalborg det beste juniorlaget på Jylland dette året, og skal delta i sluttspillet om det danske juniormesterskapet utover høsten (seks lag).

Mange målrike kamper

Under avviklingen av Suzuki Ballex Cup, deltok foruten Start, Brann, Rosenborg, FC København, Brøndby, Lyngby, Fremad Amager, IFK Gøteborg, Malmø FF, Østers, Degerfors og FH fra Island.

I Starts tre innledende kamper, ble det uavgjort mot FC København, med Atle Kristiansen som tomålscorer. Mot Malmø ble det tap 1-2 (Per Chr. Osmundsen), mens Starts slo FH 6-1 (Bernt Birkeland, Jon Egil Enger, Jan Ove Jakobsen, Espen Daland, Morten Enger og Odd Arne Hagen).

I sluttspillet møtte Start først Østers og vant 1-0 (Bernt Birkeland), og deretter Brøndby, som ble beseiret 5-1 (Ejvørn Stephansen 2, Morten Enger, Steinar Pedersen og Tom Berhus).

Det nordiske mesterskapet ble denne gangen spilt med innledende kamper som kvalifisering til sluttspillet. Fire lag i tre puljer kjempet om muligheten til å vinne sin pulje. Puljevinnerne fikk så kjempe om 1. premien, mens nr. to spilte mot toerne i de to andre puljene.

Start bedre enn det 3. plassen skulle indikere

– Etersom Start ble nummer to bak Malmø FF i sin pulje, måtte vi spille om 4. til 6. plassen. Dette tok de fint i land mot to bra lag som Østers og Brøndby, fjorårsvinner og dansk mester for juniorlag i 1992. Resultatet 5-1 på sistnevnte oppgjør var intet mindre enn imponerende og en fin avslutning på en sportslig vellykket turnering, fortsetter Moen.

Malmø FF gikk suverent til topps i turneringen med fire seire og en uavgjort kamp og kunne ta med seg 1. premien på 10.000 kroner hjem til Sverige.

Moens vurdering av turneringsoppsettet er at det enda ikke har funnet en god form. Slik det er i dag, kan faktisk noen av de siste kampene i turneringen være uten betydning. Man mister noe av nerven ved turneringsspill når en ikke spiller semifinaler og finale.

Moen kan også fortelle at arrangøren ved flere anledninger beklaget puljeoppsettet hvor Start var satt opp sammen med Malmø FF. De vurderte nemlig disse to lagene som de antatt beste i turneringen, noe kampen mellom lagene innledningsvis viste. En fartsfylt og spennende batalje endte tilslutt med Malmø-seier 2-1, etter at Start hadde ledet 1-0 til et stykke inn i 2. omgang på et flott frispark fra Per Chr. Osmundsen. Malmø FF ble tildelt to straffespark og avgjorde på det.

- Vi må ha realistiske forventninger til juniorene

Moen har også et lite hjertesukk til spillerne og andre som følger juniorfotballen i Start.

- Vi stiller store krav til vårt lag. Noen ganger kan det se ut som alt annet enn en seier i en juniorturnering ikke er godt nok for vår klubb. Dette må vi bort fra. Det viktigste for våre kommende A-spillere

må være at de utvikler seg som fotballspillere, at de skal bli bedre fotballspillere, slik at de forberedes på at den dag skal spille toppfotball.

- Vi som ser hvilken kvalitet en slik eliteturnering som den i København inneholder, vet å sette pris på og å vurdere en 4. plass i et slikt selskap som meget bra. Med de ressurser vi rår over i Start, må dette karakteriseres som en topp prestasjon.

- Vi er nødt til å sette alt i perspektiv. Vi

må ikke glemme at kvaliteten på arbeidet og ressursene som legges ned på fotballutvikling i Sverige og Danmark fortsatt ligger foran oss i Norge. Dessuten er tradisjonene sterkere når det gjelder toppfotball.

- Men vi kommer etter! Start er uten tvil blant de beste i landet, men vi har fortsatt noe å lære fra våre naboland, avslutter Teddy Moen.

God sommerinnsats

Statistikken over sommerens turneringskamper for Starts juniorlag er hyggelig lesing.

Oversikten viser at Start har gjennomført et solid sommerprogram med hele 14 kamper mot noen av Norges og Skandinavias beste lag. Kun to av disse er endt med tap, for øvrig to jevne oppgjør det også.

Men marginene i slike turneringer er små, og lagene tåler ikke mange poengtap før muligheten for å gå helt til topps faller bort.

I JET-93-turneringen på Hamar i periode 8.-12. juli, hadde Start tatt mål av seg til å være med helt til slutt. Men guttene kom for galt ut i starten.

I B-sluttspillet feide Start all motstand til side.

4. plassen i Nordisk i København er sterkere enn hva som gjerne blir registrert av andre som ikke helt er kjent med kvaliteten på denne turneringen.

Seieren i Blucher Cup, også det i Danmark, var kjærkommen, også økonomisk. Start hadde et fint opphold i Vilbjerg som gode forberedelser foran høstsesongen, hvor selvsagt Norgesmesterskapet er den store gulroten.

Kampene under turneringen på Hamar endte slik:

Start-Mjøndalen 1-1, målscorer Morten Enger

Start - Brage 0-0

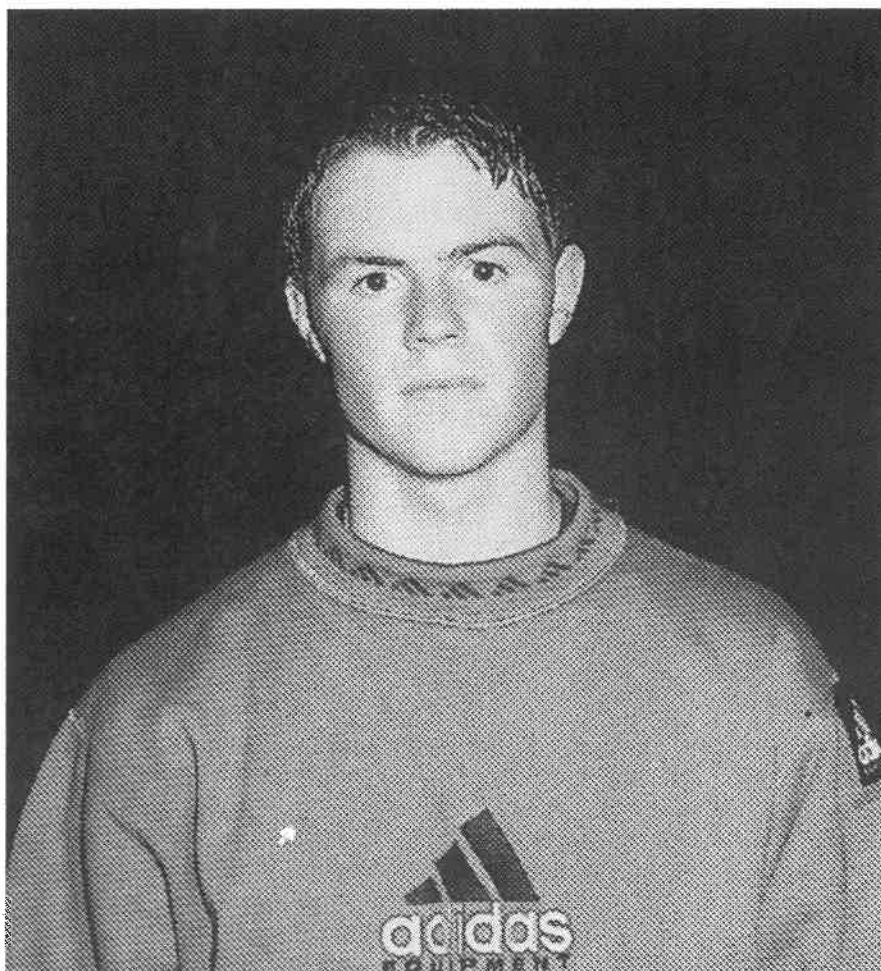
Start - Oddervold 1-2, målscorer Per Chr. Osmundsen.

B-sluttspillet:

Kamp 1: Start - Sogndal 3-2, målscorere: Tom Berhus, Ole Erik Martinsen (2)

Kamp 2: Start - Kongsvinger 4-0, målscorere: Klaus Murbræch (3), Per Chr. Osmundsen

Kvartfinale: Start - Molde 2-1, målscorere: Morten Enger, Klaus

Klaus Murbræch ble samlet toppscorer samtlige turneringer som Start-juniorene deltok i. Totalt scorete Murbræch seks ganger.

Murbræch

Finale: Start - Fana 3-0, målscorere: Steinar Pedersen, Klaus Murbræch (2)

Vinner av A-sluttspillet ble Helsingborg fra Sverige. Beste norske klubb ble Lyn.

Når det gjelder de turneringene Start har deltatt i i sommer, har Start vært gjennom 14 kamper (syv kamper á 2x45 min. og syv kamper á 2x30 min.).

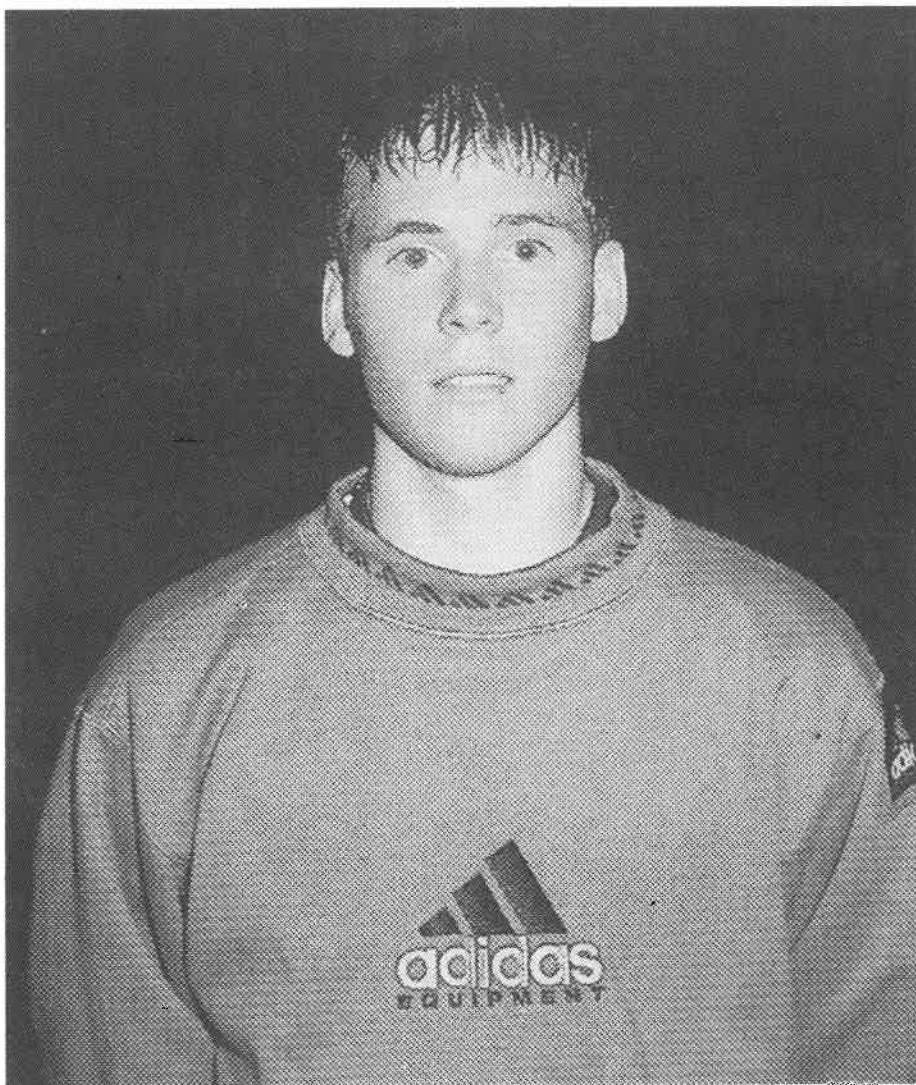
Av disse 14 kampene, vant Start ni, tre

endte uavgjort, og kun to endte med tap (Malmø FF og Oddervold fra Sverige).

Start scorete alt i alt 39 mål, og slapp inn 13.

Toppscorer totalt ble Klaus Murbræch med seks, Morten Enger med fem, Per Chr. Osmundsen med fem, Atle Kristiansen med fire og Steinar Pedersen med tre mål.

Eliteturneringer framfor breddearrangement

Trenerne tilknyttet Start-juniorene ville heller at kaptein Steinar Pedersen og hans lagkamerater skulle delta i gode kvalitetsturneringer i sommer, fremfor deltakelse i Norway Cup.

Starts juniorelite-lag valgte også i år å nedprioritere Norway Cup, og i stedet for dette å satse på to eliteturneringer i Danmark.

I 1991 gjorde Start dette for første gang. Da var det mange i klubben som var sterkt uenig i denne prioriteringen.

– Jeg vil tro at det forstatt er mange som vil hevde at dette er en feilprioritering. Man mente at den tradisjonen klubben hadde i “Verdens største fothallturnering” måtte opprettholdes ved at de eldste måtte være med, forteller Teddy Moen.

– Ved å ikke delta ville også Start miste muligheten til å bli beste klubb i turneringen. I tillegg mener mange at den mediaoppslutningen og PR'en en oppnår ved å gjør det bra på Ekebergsletta, er av stor betydning for klubbens arbeide og inntekter, legger han til.

Deltakelse i Norway Cup gir ikke godt nok utbytte

Teddy Moen mener dette er argumenter som sikkert er gode nok isolert sett, men de holder ikke om en ønsker en topp sportslig og profesjonell satsing på klubbens juniorer. Klubbens hovedmålsetting er å bringe fram gode nok spillere til Starts A-lag. Et ledd i dette arbeidet er å kunne matche juniorene mot de beste spillerne i denne årsklassen både nasjonalt og internasjonalt. Uten en slik matching blir Start stående på stedet hvil, i følge juniortrener Moen.

Moen sier at Start dessverre ikke oppnår en god nok matching ved å delta i Norway Cup. Til det er deltakelsen i juniorklassen altfor svak, banene det spilles på er for dårlige, spilletiden er for kort, og forholdene generelt er altfor “mammutpregede”.

Turneringsdeltakelse gir en bedre sportslig utvikling

– Derfor er det hele et enkelt valg. Turneringer med full spilletid, ordentlige baner og topp motstand i hver eneste kamp, gir en bedre sportslig utvikling av spillerne enn et breddearrangement som Norway Cup, Dana Cup og Gothia Cup. Disse har en klar sosial profil, hvor kvalitet er det fremtredende, og ikke kvantitet, mener Moen.

Norway Cup innførte i år en egen eliteklasse for juniorer, i tillegg til den ordinære juniorklassen. Dette er et forsøk på å bøte på kritikken fra endel av toppklubbene som føler at de ikke får noe skikkelig turneringstilbud i Norge. Hvorvidt dette vil kunne bli en suksess eller ikke, er det for tidlig i følge Moen å si noe om. Kun to av Tippeligaens juniorlag fant det for godt å delta i år. Det gjaldt juniorlagene til Lillestrøm og Kongsvinger.

Start gjør som toppklubbene i Skandinavia

– Tendensen blant toppklubbene i Skandinavia er at klubbene ønsker at deres juniorlag skal delta i kvalitetsturneringer fordi de anser dette som den beste måten å utvikle egne spillere til fremtidig spill på deres respektive A-lag, det være seg i Tippeligaen, Allsvenskan eller i den danske Superligaen.

Eliteturneringen arrangert av Lyngby i København med de antatt beste lagene fra Skandinavia, har i løpet av tre år markert seg som den ypperste i sitt slag i Norden.

– Vi som jobber med juniorfotballen i Start er ikke i tvil om at denne turneringsformen er veien å gå om vi skal heve kvaliteten på våre egne spillere.

– Våre planer er at når (og om!) Sørlandshallen kommer, så skal Start arrangere en innendørs eliteturnering vinteren 1995, antakelig i februar. Det vil bli en turnering bestående av to puljer á åtte lag, et slags uoffisielt skandinavisk mesterskap. Aktuelle klubber er Brann, Rosenborg, Lillestrøm, Malmø FF, IFK Göteborg, Lyngby og Brøndby i tillegg til Start.

– Vi i Start ønsker å være blant de aller fremste i vårt land når det gjelder spillerutvikling. Skal vi klare å ligge på dette nivået, er vi avhengig av å møte de beste også fra andre land og motta impulser fra dem. Tiltak som blant annet eliteturneringer bidrar til dette formålet, mener Moen.

Aktive Drillo på vei til USA-VM

Egil Drillo Olsen og Trond Pedersen.

Ingen skal beskyldre Egil Drillo Olsen for å være slapp i jobben som landslagstrener for Norge. Det er et imponerende stykke arbeid fra mange som ligger bak den suksessen det norske landslaget nå opplever.

Sentralt i arbeidet med å finne fram til de beste spillerne, hører selvsagt at Drillo må få så mye informasjon om aktuelle kandidater som overhodet mulig.

Derfor er det at han mottar jevnlig rapporter på aktuelle landslagsspillere, i tillegg til at han også selv reiser mye rundt for å se lagene i Tippeligaen i aksjon.

Drillo har også besøkt Kristiansand. Det skjedde tidligere i sesongen, da det gikk forholdsvis godt for laget i gult og svart. Bildet vi presenterer i dag, ble tatt i forbindelse med hjemmekampen mot Molde, hvor Start vant 4-0, og hvor flere aktuelle Startere med landslagsambisjoner spilte godt.

Startpinsene er blitt godt tatt i mot

Det er laget pins av førstelagsspillerne i Start.

Pinsfeberen har kommet til Start. Pinsene som ble introdusert tidligere i år, har blitt tatt godt i mot av Start-tilhengerne, ikke minst fordi også samleverdien på pinsene er stor.

Det har blitt laget pins av samtlige spillere i stallen for 1993, pluss av Brede Skistad.

Produsenten har gjort en fin jobb med bilde av spillerne våre. Det er blitt et kvalitetsmessig meget godt resultat.

Det har blitt laget 3.680 pins, og det er ikke to av dem som er like!

Årsaken er at pinsene er nummererte.

Du kan få kjøpt serien i et fint etui. Ettersom pinsene er nummererte, er det ingen andre i hele verden som vil ha maken til dine pins. De er eksklusive.

Det er mange som har sikret seg spesielle numre, enten såkalte "lykketall" eller andre minneverdige tall. En full serie med kassett koster 400 kroner. Skulle du imidlertid si deg tilfreds med en pins eller ti,

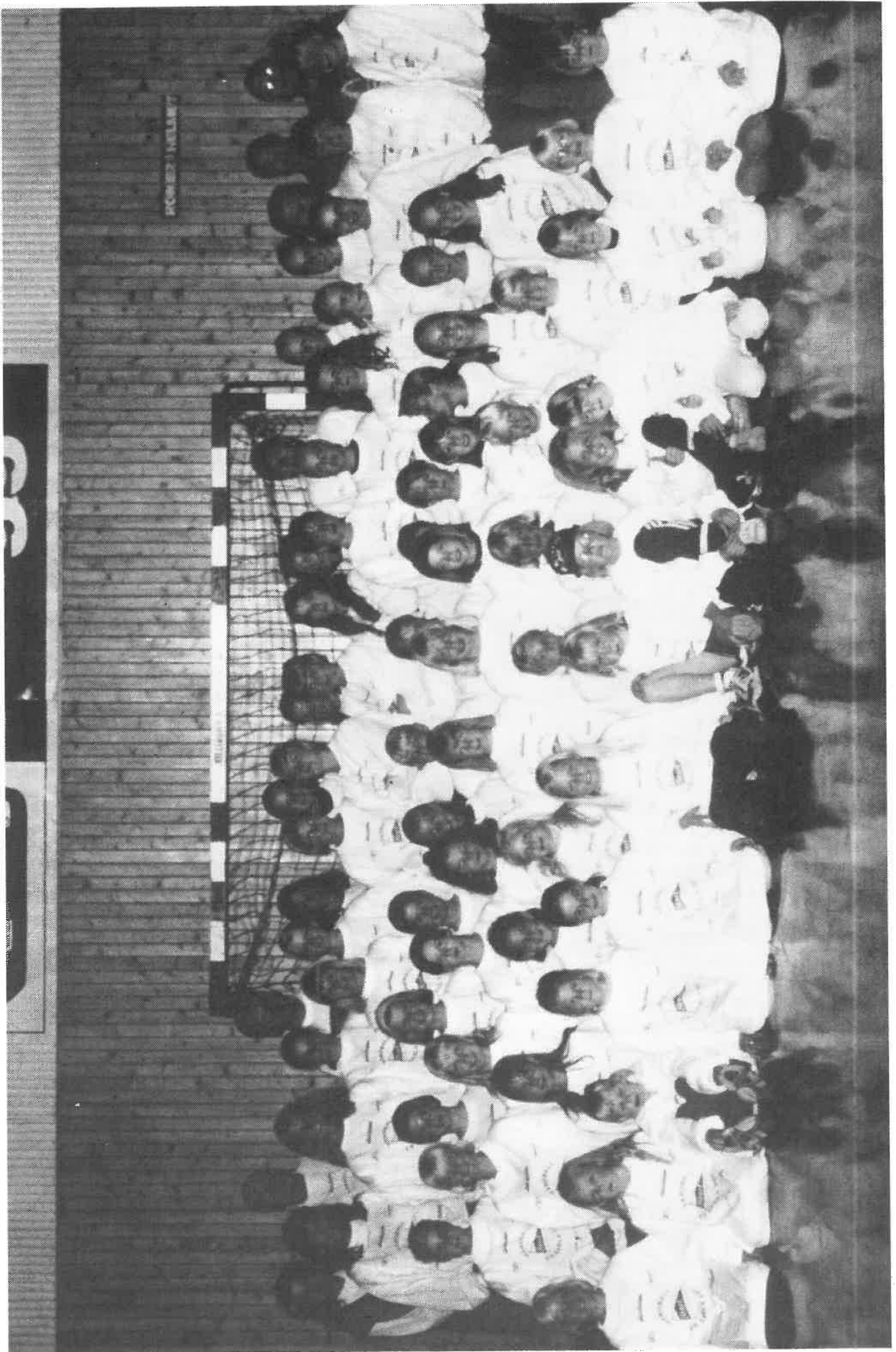
koster hver pinst 35 kroner stykket. Kjøper du et helt sett, betyr det en gjennomsnittspris på 25 kroner per nummererte pins.

Det er Start 1000 ved Jan Eirik Hagen som står for salget av denne eksklusive vare fra Start. Start gikk i vinter sammen med Start 1000 om dette prosjektet. Mottakelsen viser at de såkalte trauste sørlendingene er svært interessert i supporterutstyr eller andre varer som på en eller annen måte profilerer Start.

Du kan kjøpe enkeltpins i supporterutstyrvogna til Start 1000 på Stadion. Skulle du ønske de nummererte settene, må du henvende deg til markedsavdelingen. De du da skal spørre etter er enten Kai Eriksen, Sverre Ødegaard eller Elisabeth Tallaksen.

Selv om vi fortsatt skriver september, kan det kanskje være en tanke alt nå å kjøpe et sett eller enkeltpins slik at du allerede har et par-tre av julepresangene i boks.

De er mange, men felles for både de helt unge til seniorspillerne på damelaget i 4. divisjon, er at håndball er gøy, og givende. Vi presenterer her de fleste av spillerne og bakapparatet: Styret, trenere, dommere og andre ledere, og benytter samtidig anledningen til å ønske lykke til med sesongen som såvidt har kommet i gang.

Like moro med:

Håndball for liten, og håndball for stor

Av Odd Ivar Eidsaa

Om man just har begynt på skolen og er inne i sin første sesong, eller om man er seniorspiller og satser på å få Start opp en divisjon: Håndball er like moro, om man er liten eller stor. Det kan Oda Adele Moseidjord og Martha Irene Aasen berette om.

Oda Adele har ikke så mange ukene bak seg som håndballspiller. Men moro er det, om vi skal tro en bestemt liten dame som gjør det klart at hun ikke bare er 7 år, hun er 7 og et halvt!

– Jeg har spilt håndball en gang før, og synes det er veldig gøy, sier unge frøken Moseidjord, som legger til at hun gleder seg til sesongen kan ta fatt.

Mens unge fotballspillere gjerne vil være Maradona, Matta, Myggen, Sørloth eller Fjørtoft når "kula" ruller på løkka, har den lille verdensborgeren på 7 og et halvt! ingen spesielle forbilder.

– Jeg ser ikke spesielt mye håndball på TV. Vi har jo bare en kanal! Dessuten kan jeg ikke sitte å glo så mye. Jeg får bare vondt i øynene.

– Håndball er gøy

– Men det er moro med håndball, spesielt fordi jeg da så ofte får nye sko, sier Oda Adele, som da skolen startet opp nå i slutten av august, innledet sitt første år som "student" på Wilds Minne.

– Hva var det som gjorde at du ville begynne å spille håndball, bortsett fra at det er gøy da?

– Storesøster Amalie spiller håndball, og det ble sånn at jeg ble med henne.

– Hva gjør dere på trening, Oda Adele?

– Vi begynte å trene i sommer. Da kaster vi ballen til hverandre, og skyter, med ballen altså, sier Oda Adele og ler.

"Upassende spørsmål"

På spørsmål om når hun skal begynne å spille kamper, setter hun to bestemte øyne i Starterens utsendte, underforstått at det var et svært så upassende spørsmål å komme med.

– Jøss som du spør, ramler det ut av henne, innen treneren Inger Olsen skyter inn at seriestarten er om et par ukers tid.

Oda Adele Moseidjord og Martha Irene Aasen kan stå som to gode representanter for den store håndballinteressen i Start. Oda Adele starter i år sin første sesong som håndballspiller, mens Martha Irene Aasens og hennes lagvenninner satser maksimalt for å bite best mulig fra seg i årets 4. divisjon for damer.

Mens Oda Adele Moseidjord spiller håndball fordi det er moro, er ikke situasjonen anderledes for Martha Irene Aasen.

En av de sentrale på damelaget i 4. divisjon begynte også å spille håndball da hun var 7, først fordi det var moro, senere for å realisere sine ambisjoner på håndballbanen.

Ambisiøs satsing

Fritidsbeskjeftigelsen et par kvelder i uka, har med årene blitt hovedaktiviteten etter skoletid.

– Hardt arbeid av alle involverte over tid gjør at vi er optimistiske foran årets sesong. Det skal bli hardt å blande seg inn

i opprykksstriden. Men om alt går vår vei, kan det skje at vi spiller i 3. divisjon når sesongen 1994/95 tar til. Om en slik målsetting er realistisk, gjenstår å se. Vi kommer ihvertfall ingen vei om vi ikke har høye mål og utfordringer å strekke oss etter, forteller hun.

Hun legger til at stallen forrige sesong var liten, så liten at det førte til problemer om et par av spillerne måtte stå over på grunn av skade.

Større stall

Nå er stallen større, noe som åpner for et større spillemessig register å benytte i kampene.

At det drives godt i håndballavdelingen i Start, er også de tre spillerne fra piker 16 som trener med og spiller for A-laget, et godt bevis for.

– Vi har fått forberedt oss grundig. Jan har tilført oss mye, og lagt opp til omfattende styrke- og utholdenhetstrening. De siste ukene har vi spilt mye, og vi mener å stå godt forberedt til årets sesong hvor vi skal møte stort sett lag fra Rogaland, bortsett fra Randesund, Farsund og Start som utgjør sørlandslagene i vår 4. divisjonsavdeling.

Godt miljø

Martha Irene Aasen berømmer det gode håndballmiljøet i Start.

– Vi fungerer godt sammen, og trives i hverandres selskap, noe som er nødvendig om vi skal fungere godt ute på banen, de gjentatte og lange reisene – og de mange treningene, tatt i betraktning.

Det har i noen år pågått en debatt i idretts- og håndballmiljøet i Kristiansand om at bare ved at alle talenter samles i en klubb, kan Sørlandets hovedstad ha berettiget håp om å få et godt damelag i toppen.

Martha Irene Aasen sier hun ser fordelene ved en slik konsentrasjon. Men hun tror det vil være vanskelig å gjennomføre i praksis.

– Jeg kunne i hvertfall ikke tenke meg å gå til en annen klubb. Hva er vel mer avgjørende for om et lag skal gjøre det bra eller ikke, enn nettopp det gode klubbmiljøet, en trener som hjelper den enkelte til å utvikle seg til gode håndballspillere, og en gjeng ambisiøse spillere?

Ambisiøs håndballdommer dommerveteran

Av Odd Ivar Eldsaa

– Målet er å bli etablert som en såkalt ring 1-dommer, som gir rett til å dømme toppkamper i Norge, og som er springbrettet som er nødvendig for også å kunne bli IHF-dommer, med rett til å være kampleder i forbindelse med landskamper, OL-, og VM-sluttspill. Det er Starts ambisiøse håndball-dommer, Terje Eriksen, som sier dette til Starteren.

Lars-Erik Johansson har i noen år nå representert Start som dommer. Og mens veteranen med flere store internasjonale oppgjør bak seg som kampleder nå må takke av på grunn av aldersgrensen, står Terje Eriksen klar til å ta over og videreføre Starts gode tradisjoner på dommersiden.

Det er mange som ikke vet at Start gjennom årenes løp har fostret flere dommere. Håndballkretsen og håndballforbundet krever at en klubb stiller med et visst antall dommere sett i forhold til hvor mange lag klubben stiller.

Klarer ikke klubben dette, utsteder kretsen bøter. Det er således verd å merke seg at Start aldri har blitt bøtelagt for å ha manglet dommere. Og skal vi tro håndballformannen i Start, Steinar Ose, arbeides det langsiktig med å frembringe nye kampledere i klubben.

Hvor tilfredsstillende det da må være å registrere at Start har en ny kommende stordommer på gang, med en kapasitet som Lars-Erik Johansson som fremdeles er aktiv, og som kan bidra med mange gode råd og vink.

– Kan nå svært langt

– Terje er en god dommer, og kan nå svært langt om han satser seriøst og har lykken på sin side i de vanskelige kampene som er avgjørende for om han avanserer i dommerhierarkiet eller ikke, forteller Lars-Erik.

På håndballsiden starter en dommer selvsagt nederst på stigen for å få så stor erfaring som mulig. Vedkommendes innsats over tid gir grunnlag for om vedkommende kan rykke opp fra å være såkalt ring 2-dommer, til å bli ring 1-dommer.

Terje Eriksen startet sin dommerkarriere i 1982, i en alder av 14 år.

– Jeg kombinerte dommergjerningen med selv å spille. Etterhvert kom jeg til et punkt hvor jeg måtte velge. Skal man satse på dommergjerningen, krever det så mye at det ikke lar seg kombinere med en egen

separat idrettskarriere i tillegg, forteller Eriksen.

Dyktighet og erfaring må til

Han bekrefter at han ønsker å drive det så langt som mulig, selv om det kan virke langt fram.

Han er i dag såkalt ring 2-dommer, som gir rett til å dømme kamper i 2. divisjon herrer og 1. divisjon damer. Han forteller at det i dag er 20 dommerpar som har status som ring 2-dommere. Dyktighet og erfaring er sentrale stikkord for å skulle rykke opp til å bli ring 1-dommer, som er målet til Eriksen og hans partner, Kenneth Hansen fra Just. De to har arbeidet side om side fra og med 1982-sesongen.

– Vi kjenner hverandre ut og inn, noe som har mye å si, så jeg er optimist med henblikk på fremtiden, slår Eriksen fast.

Målet er å bli I HF-dommer

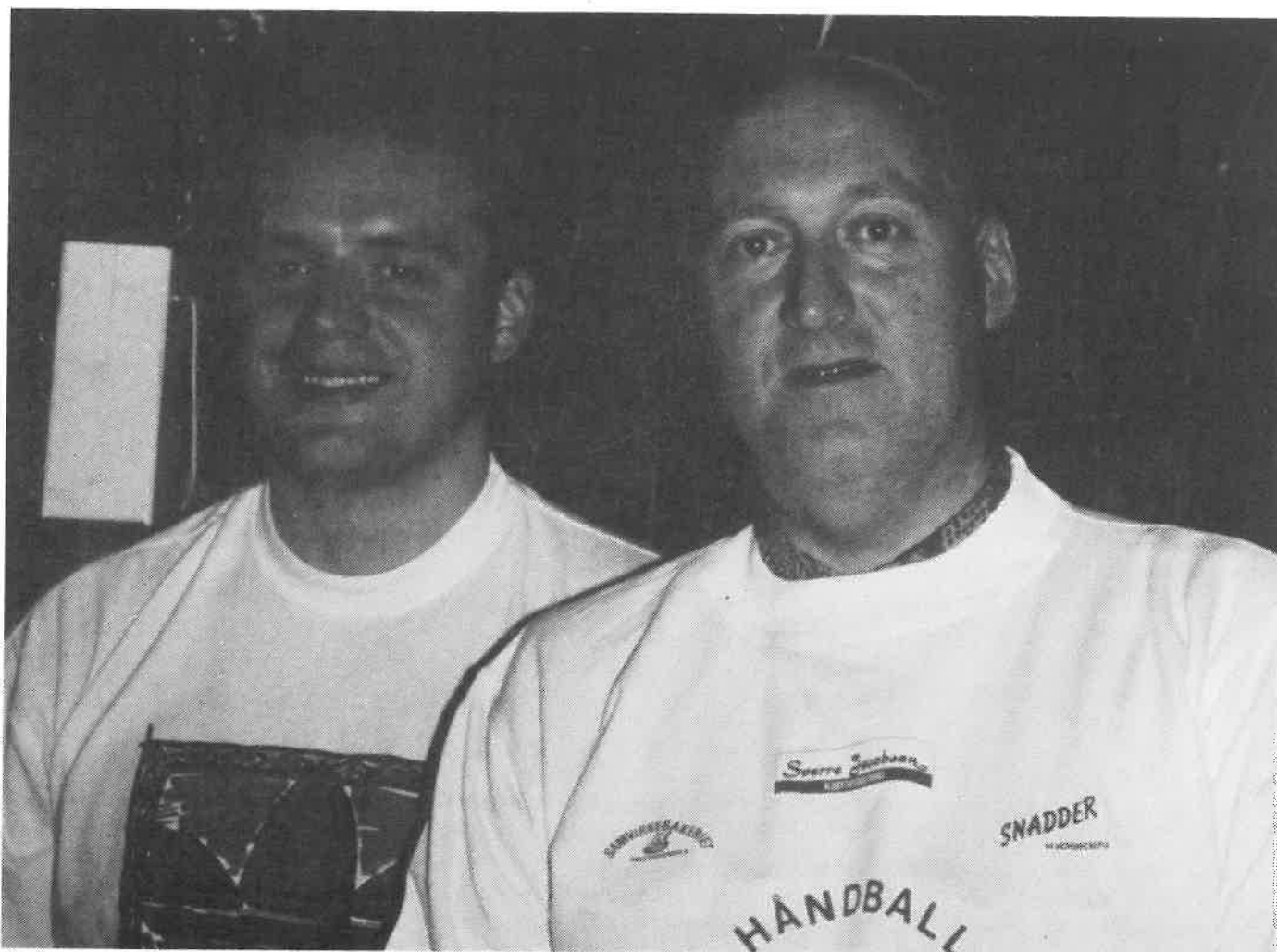
Den høyeste statusen en dommer kan få, er å bli såkalt IHF-dommer. Det er de dyktigste ring 1-dommerne som blir foreslått av forbundet til å bli internasjonal dommer. IHF-statusen gir rett til å dømme alle typer kamper, det være seg landskamper, europacupkamper.

Når det er sagt, er det ikke alle IHF-dommere som får anledning til å dømme kamper i OL- og VM-sluttspillene. Det er det bare de tre best rangerte IHF-dommerparene i det enkelte land som får lov til.

Rangeringen varer ikke evig. Dommerne "måles og veies" hele veien. Dårlig innsats over tid, gjør at andre dommerpar rykker forbi.

– Innsatsen som ring 2-dommer fremover vil avgjøre om Kenneth Hansen og jeg kan rykke opp og få status som ring 1-dommer. Når så kan skje, er usikkert, men i løpet av en to-fem års periode bør noe har skjedd i så måte, utdyper Eriksen.

er fågode råd av internasjonal

Terje Eriksen (t.v.) satser målbevisst på å nå så langt som mulig som dommer, og får gode råd av dommerveteranen Lars-Erik Johansson som kan se tilbake på en lang karriere som internasjonal toppdommer.

Glad for gode råd

Han sier seg glad for å ha Lars-Erik Johansson som dommerkollega i Start.

Lars-Erik kan se tilbake på flere sesonger som internasjonal toppdommer. Etter flere års dommergjerning, flyttet Lars-Erik fra Gøteborg til Kristiansand i 1988. Da kunne han se tilbake på hele åtte sesonger som internasjonal håndballdommer.

Nevnes må også at han var 1. divisjonsdommer i Sverige i perioden 1976-1988.

Da han flyttet til Norge, gikk han av som internasjonal dommer på grunn av aldersgrensen, og fortsatte med å dømme alt fra kamper i 2. divisjon og nedover her hjemme.

Nå som 51-åring kan han kun fortsette med å dømme kamper i aldersbestemte klasser og fra 6. divisjon og nedover i det ordinære divisjonssystemet.

VM-dommer i 1985 og 1986

Lars-Erik kan se tilbake på mange store kamper som dommer sammen med sin mangeårige partner, Kjell Eliasson. Han var med under VM-sluttspillene både i 1985 og 1986. Under sluttspillet i B-VM i Holland i 1985, dømte han blant annet kampen om 5. plassen i mesterskapet mellom Sovjet og Norge, i kampen hvor Ingrid Steen spilte så strålende, med blant annet ti scoringer som resultat.

Året etter var han på plass da VM-sluttspillet gikk i Tyskland. Også denne gangen var han kampleder da Norge møtte DDR i finalen i kampen om bronsemedaljene.

Kampen som Norge vant, gjorde at håndballjentene ble hele Norges yndlinger. Kampen var det store gjennombruddet internasjonalt for damelandslaget, en posi-

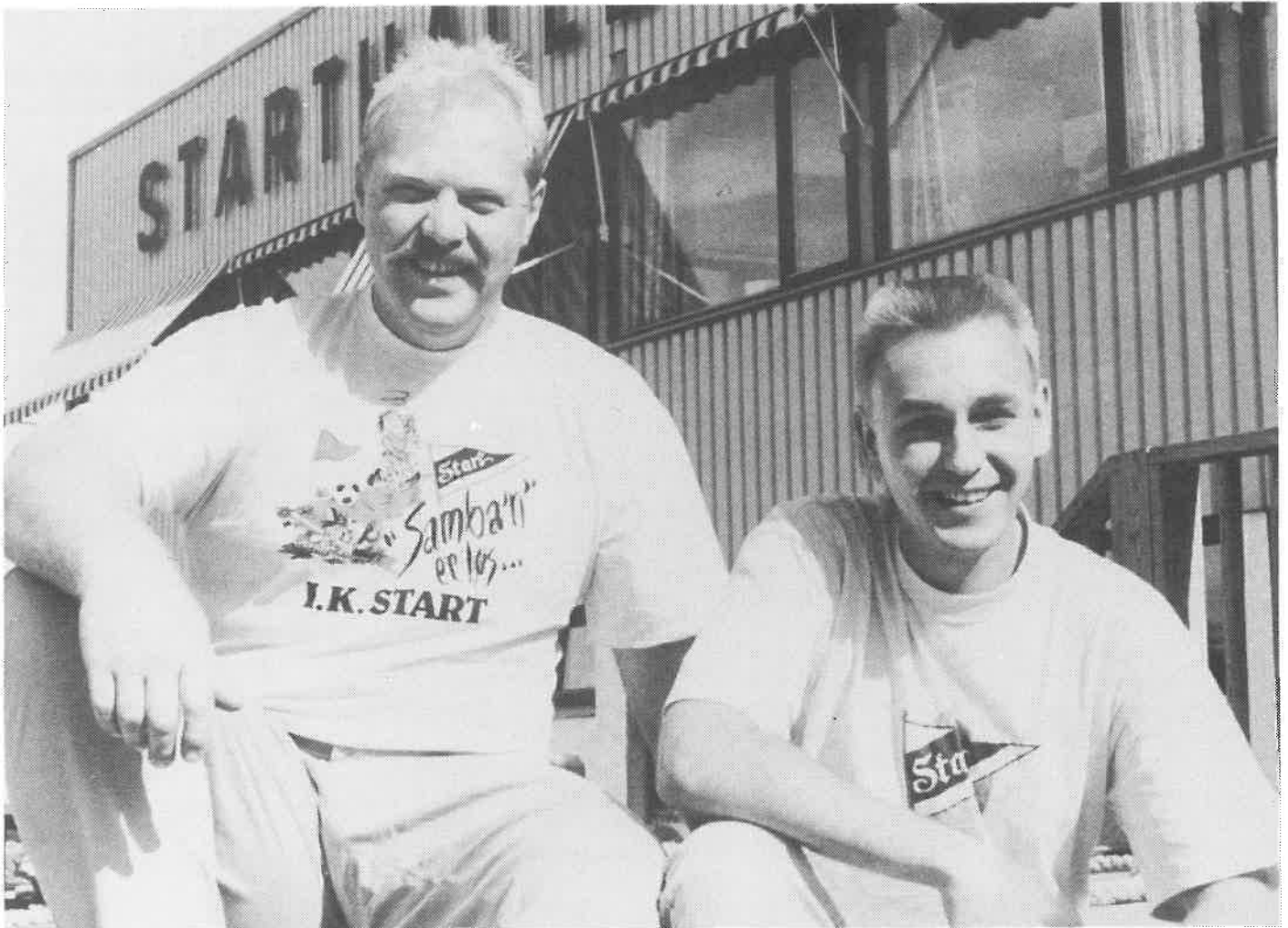
sjon som Norge siden har forsvart så strålende i flere mesterskap etterpå.

Arbeider som dommerobservatør

Lars-Erik Johansson arbeider også som dommerobservatør i tillegg til sin egen dommerinnsats.

Opgaven som observatør, er å være dommerens hjelper, hvor observatøren følger dommerduoen's innsats, for så å evaluere kampen sammen med dem etter kampslutt.

– Start har hatt mange dommere opp gjennom årene, ikke minst takket være at klubben har hatt ambisjoner om å få fram egne kampledere, sier Lars-Erik, og legger til at Start i så måte er en god klubb å være håndballdommer i, avslutter Lars-Erik Johansson.

"Samba'n er løs..." for Jan Øyvind Rasmussen, Dag Esben Fredriksen og de andre i Start 1000, som legger ned et imponerende arbeide for Start. I fjor overførte klubben over 200.000 kroner til Start.

Start 1000 – en aktiv samarbeidspartner

Av Odd Ivar Eidsaa

Med tanke på at alt er basert på frivillig innsats fra en

gjeng ildsjeler, er det imponerende hvilke resultater som Start 1000 kan vise til. Overføringen av 150.000 kroner i fjor viser hvor viktig en samarbeidspartner Start 1000

er. Pengene ble øremerket til innkjøp av nye spillere.

Siden etableringen i 1989 har Start 1000 vært innovert forskjellige medlemsskapsordninger, og stadig iverksatt nye tiltak.

Utviklingen har gått via medlemskap med rabattordninger til billotteri og poengaksjer.

Av andre oppgaver har noe turvirksomhet og kåringen av "Dagens Starter" gått igjen de fire første årene.

Start 1000 tok i år en noen annen form, da supporterdelen ble prioritert mer enn tidligere, noe som medførte at navnet ble endret til Start 1000 interesse og supporterutstyr.

Mange medlemmer

Antall medlemmer steg i fjor til nærmere 1.100, og Start 1000 opplevde sitt beste år.

Foran årets sesong ble medlemsskapsordningen lagt om til å omfatte tre kategorier: A-medlem, B-medlem og støttemedlem.

Det er A-medlemmene som får anledning til å spille på lykkehjulet, hvor premiene er store. A-medlemmet forplikter seg i tillegg til å innbetale fem kroner per innspilte poeng for Start i Tippeligaen.

B-medlemmet er å anse som et rent supportermedlem, hvor medlemmet får tilbud om supporterutstyr og andre tiltak.

Da 1993 startet, satt Jan Øyvind Ras-

mussen som formann for Start 1000. Sammen med styret ble det lagt et godt løp

150.000 til Start i fjor

Utgangspunktet var å gjøre det bedre enn i fjor, hvor 150.000 kroner ble overført til Start, penger som var øremerket til innkjøp av nye spillere.

Men Start 1000 overførte også en god del tusenlapper i tillegg, slik at Start i fjor kunne inntektsføre bortimot 250.000 kroner, fra det arbeidet som Start 1000-ildsjelene la ned.

For å gjøre det bedre i år, ble det igangsatt et eget billotteri. Tilbudet om den

svært så populære fotbalkroa på Up Town ble videreført. I tillegg ble det investert en del kroner i nytt supporterutstyr.

Ettersom Start ble slått tidlig ut av cupen, og heller ikke er med og kjemper om heder og ære i Tippeligaen, har 1993 ikke utviklet seg som forventet. Salget av supporterutstyr har blitt betydelig mindre enn det som hadde vært tilfellet om årets sesong hadde utviklet seg anderledes rent sportslig.

Godt salg av supporterutstyr ved fire kamper

I fjor var det fire kamper hvor supporterutstyret gikk som varmt hvetebrød. I år har det bare vært to storkamper, kampene mot Rosenborg og Viking i Tippeligaen.

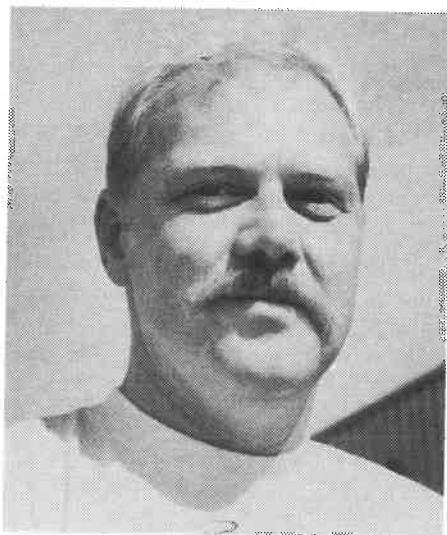
Heller ikke billotteriet har utviklet seg som forventet. Målet var å selge 7.000 lodd. Målsettingen nå er at noe over halvparten av loddene vil være solgt når lotteriet avsluttes parallellt med at sesongen er ferdigspilt.

Jan Øyvind Rasmussen forteller at det krever en god del innsats for at resultatet av arbeidet målt i løpende kroner skal bli så godt som mulig.

– På grunn av skolegang og mye å gjøre på jobben jeg hadde i tillegg, måtte jeg trekke meg som formann. Selv om 1993 ikke har utviklet seg slik som forventet, er det likevel lagt så mye grunnarbeid, at Start 1000 også i årene som kommer vil være en viktig bidragsyter for Start, sier Rasmussen.

Da Rasmussen trakk seg, overtok Jon Richardson som ny formann.

Rasmussen sier at selv om året ikke har utviklet seg som forventet, skal det også i år utstedes en sjekk til Start. De forskjellige aktivitetene kaster av seg. Spørsmålet er hvor mye av overskuddet som skal overføres, om det skal beholdes en liten rest til

Jan Øyvind Rasmussen.

nye investeringer neste år, eller om alt skal overføres, slik at nye investeringer må finansieres over den løpende driften.

Et av de mest populære tiltakene som Start 1000 har satt i gang, er fotbalkroa på Up Town, hvor det er gått til anskaffelse av en storskjerm, et Sky-abonnement og en parabol. Dermed kan det fotballinteresserte publikummet få med seg alle de direkte-sendte kampene som Sky Sports sender. Forrige sesong betød det nærmere 60 kamper med stort og smått, fra liga-, cup- og landslagsfotballen på øyriket.

På kroa er det også mange som kommer for å se tippekampene på NRK sammen.

På kroa går det også an å være med i en omfattende tippekonsurrans, hvor det over åtte uker skal kåres en mestertipper. Minimumskravet er at det tippes ti rekker som det betales for på kroa. Den som går seirende ut av konkurransen, vinner en fotballtur til England, hvor vinneren selv kan bestemme hvilken kamp han eller hun vil se.

Overskuddet fra tippekonsurransen tilfaller Start 1000.

Rock for Start

Dag Esben Fredriksen og Jan Øyvind Rasmussen forteller at man også arbeider med å få laget en ny Start-kassett.

Supportersangene til "rock for Star" er spilt inn på demokassetter.

For å få et så godt sluttprodukt som mulig, også rent teknisk, er planen at kassetten skal være klar til salg foran sesongen 1994.

– Utgangspunktet er å ha sanger som fenger, hvor sangene skal synges på dialekt. Vi er kommet langt i arbeidet, og når tiden er inne får styret i Start forelagt seg sangene på kassett, slik at styret kan godkjenne sangene, sier de to.

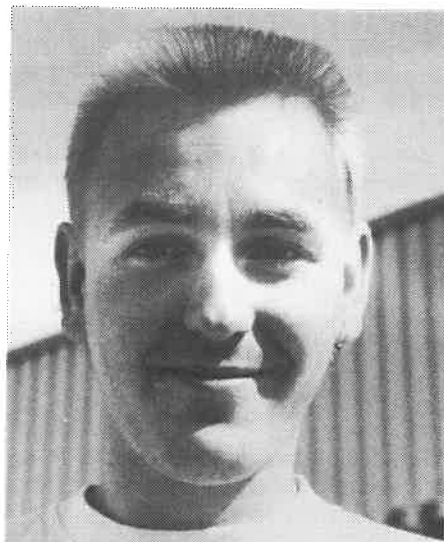
Supporteravis

Fredriksen og Rasmussen forteller at de mange tilbakemeldingene som Start 1000 får viser at Start er en av Norges mest populære klubber.

– På de turene vi arrangerer til bortekampene, går vi alltid rundt og selger supporterutstyr. Og det er mange som vil kjøpe, forteller Rasmussen, og legger til at Start 1000 trolig er den eneste supporterklubben i Norge som arrangerer salg av supporterutstyr til bortekampene.

Verken Brann, Rosenborg eller Viking kan skilte med eget supporterblad. Det kan Start 1000.

"Brasse" som supporterbladet heter, er omfangsrikt og veldig godt laget. Det inne-

Dag Esben Fredriksen.

holder mye spennende lesestoff, og har også faste spaltister, så som Brede Skistad og Tore Løvland.

Savner mer PR

– Vi har savnet litt PR om det vi driver på med. For å rette på dette valgte vi å gi ut "Brasse", forteller Dag Esben Fredriksen som er redaktør for supporteravisen.

Skal det arbeidet Start 1000 gjør virkelig "kaste av seg", er vi avhengig av PR. I så måte vil Fredriksen og Rasmussen gjerne ha mer. Ønsket er å få profilere seg i enda sterkere grad på Stadion enn det som er tilfellet, gjerne med plakter hvor Start 1000's samarbeidspartnere kan nevnes.

Rasmussen sier at henstillingen til det nye styret i Start 1000 er å gjøre mer på PR-siden for å få enda større effekt og gjennomslag.

Rasmussen retter også en henstilling til Start om et tettere samarbeid, blant annet når det gjelder salg av supporterutstyr, lodd og pins, gjerne at noen av småguttespillerne kan vandre rundt på Stadion og selge.

Takker alle ildsjelene

– Jeg vil rette en positiv takk til alle de som har gjort en innsats for Start 1000 i år. Det er et imponerende arbeid som legges ned av personer som kun ønsker det beste for Start. Er det noen som har lyst og mulighet til å gjøre en innsats, så er vi takknemlige for alle hjelpende hender, sier han.

Rasmussen retter også en stor takk til Arthurs Jernvare for et veldig godt samarbeid i 1993. Det er Arthurs Jernvare som blant annet har sponset lykkehjulet på Stadion med premier til de som har tippet det rette resultatet av Starts foregående hjemmekamp.

Husk foreldrekvelden den 27. november

Søndag den 27. november klokken 16.00 avvikles den tradisjonsrike foreldrekvelden på Hotel Caledonien.

Det er formannen i junioravdelingen Atle Tjelfaat som inviterer spillere, foreldre, trenere og andre involverte i juniorarbeidet til den etterhvert så tradisjonsrike hyggekvelden.

Også i år blir det en gjennomgang av hva Starts mange lag i avdelingen, fra minputtene til juniorlaget, har oppnådd, herunder lagets resultater og plasseringer, og sist, men ikke minst, utdeling av en rekke premier.

De som har klart kravene får sine ferdighetsmerker. Lagenes respektive beste spiller, og toppscoreren på hvert lag, får også den oppmerksomheten de så rettmessig har fortjent.

Tjelfaat sier at dersom alle møter opp, vil det innebære godt og vel 200 spillere med foreldre, søsken og annen familie, samt trenere, oppmenn og andre involverte. Foreldreaftenen avvikles også i år i Caledonien Hall.

Vi gratulerer

Øyvind Opsal som fyller 60 år den 11. oktober. Øyvind har flere år bak seg som kasserer og medlem av hovedstyret, og var også kasserer for det store jubileumslotteriet i 1980. Han har ellers vært medlem av festkomitéen, huskomitéen og seniorrådet, der han også har vært viseordfører.

Helge Stavik som fyller 50 år den 23. oktober. Helge har vært viseformann i

fotballutvalget, sekretær i junioravdelingen, medarbeider i Starteren, samt formann og medlem av valgkomitéen.

Trygve Lorentz Larsen som fyller 70 år den 26. oktober. Trygve har sittet tre år som forretningsfører av Starteren.

Harry Kristiansen som fyller 60 år den 6. november. Harry har vært materialforvalter og i flere år var han også medlem av hyttekomitéen og festkomitéen.

Til minne

Eva Hansen døde 20. august 83 år gammel. Eva var i flere år etter krigen formann, viseformann og styremedlem

i håndballutvalget, samt medlem av festkomitéen. Hun var også i mange år en flittig medarbeider i Starteren, samt flere ganger formann og medlem av valgkomitéen. I 1975 ble Eva tildelt Starts Plakett for sin innsats i klubben.

Stedet for herre og jr. sko!

**BØES
SKOTØY
A.S**

Kirkegaten - tlf. 38 02 28 62

ELEVINE

KAFETERIA

Marvikveien 2 - Tlf. 38 09 32 53

Thorbjørn Svendsen
Vågsbygd %

AUT. INSTALLASJONSFIRMA - ELEKTRISK FORRETNING

Tlf.: 38 01 14 55 - Vågsbygd

SIEMENS

- en solid partner når du trenger en elektriker
Tlf.: 38 09 60 60 • Industrigt. 10a

FINN OG ALBERT

EGELAND A/S
AUT. RØRLEGGERE

Nye Tegleverksvei 23, 4632 Kristiansand S. Tlf. 38 09 79 79

H-KJEDEN

**Vi har de gode tilbudene
og hos oss handler
også Donnere og Vigørere
ØKONOM ELEKTRISK A/S**

Kirkegt. 18 - Tlf.: 38 02 34 36

EN H-FORHANDLER

I.K. Start har inngått samarbeid med to av byens
beste bakerier.

Du får derfor **STARTBRØD** over hele Sørlandet!

dampbageriet

LEIV VIDAR
PØLSEMAKERI

HVER SØNDAG KL. 16-17.30 PÅ RADIO SØR
FØR HJEMMEKAMPENE I TIPPELIGAEN.

FM106,9
RADIO
SØR

KVADRATUREN
TRAFIKKSKOLE

Skippergt. 47 • Tlf. 38 02 61 10
4600 Kristiansand S.

SPORT DIREKT

Husk vi leverer utstyr også til START

Age Johanson Sport
Eftf.

H. Wergelandsgt. 11a • Telefon 38 02 32 10

STØRST kapasitet
FLEST avganger *
3 dag + 1 net = 4 avganger daglig
HURTIGST overfart

ColorLines ruter

KRISTIANSAND - HIRTSHALS

ColorLine

Tlf.: 38 07 88 88

Går Maradona og van

Av Odd Ivar Eldsaa

Ajax, AC Milan, Arsenal. Draktene for de store og populære lagene var mange og forbildene desto flere da en gjeng på nærmere 200 unge gutter møtte opp til Start's etterhvert meget populære fotballskole i sommer.

Tindrende gutteøyne fikk noen opplevelsesrike dager. At fotballskolen er populær fikk administrasjonen et godt bevis for. Antall søknader var rekordmange.

Ifjor deltok det 137 unge "Maradona'er" i alderen 8 til 14 år. I år var tallet noe høyere.

Samtlige spillere fra Start's egen A-stall var med og gjorde sin jobb. To av spillerne bemannet gjennom hele uken sin "avdeling", det vil i praksis si at alle deltakerne på fotballskolen var innom avdelingen til hver av Start's A-lagsspillere.

Alle fikk alle autografene. Alle fikk noe å fortelle sine venner hjemme. Alle fikk hver sin bag med utstyr og hver sin ball.

Fotballskolen var også i år delt inn i 12 avdelinger, hvor elementer som mottak av ball, og nedtak av ball, hodespill, skudd, driblinger, pasningsspill, generelle tekniker og vendinger, keeperspill, overlapping og ballmottak, ble gjennomgått.

Dagprogrammet startet mellom 9 og 10, og første økt løp over to timer. Deretter tilbake til lunch i Starthallen, så litt hvile, og deretter en ny økt, innen en ny pause fulgte, før tredjeøkten startet.

Aktivitetene ble avviklet i Starthallen, på kunstgressbanen på Stadion og nede i Marvika.

Basten en høy gang

Start - cupmeste

Spenning til siste slutt, i en kamp som hadde alt hva en god fotballkamp skal inneholde. Her var det dramatik, store sjanser og strålende enkeltmannsprestasjoner.

Startjuniorene leverte en kamp det står stor respekt av. Spillerne tok tidlig tak i kampen, og tilrev seg raskt et overtak i banespillet. Med overtaket kom også sjansene, og Moldes gode sisteskanse Trond Hjelle måtte flere ganger ta frem sitt ytterste for å avverge scoring. Ikke overraskende ble Hjelle kåret til Moldes beste lørdag ettermiddag.

Men målene uteble. Likevel fortsatte Startjuniorene å dominere, og det vitner om en høy lagmoral at spillerne fortsatte sitt gode spill selv om uttellingene uteble.

Etter to ganger 45 minutter, stod det fortsatt målløst, og det var klart for ekstraomganger, over to ganger fem minutter. Ekstraomgangene ble spilt som en såkalt sudden death, hvor det

En glad matchvinner Espen Ekberg (t.v.) mottok en flott pasning fra Bernt Chr. Birkeland, og da var det bare å klemme til.

FOTO: TRYGVE SKRAMSTAD, FÆDRELANDSVENNEN.

laget som scorte først, ville avgjøre bataljen.

Vi måtte vente helt til det gjenstod sekunder av siste ekstraomgang før avgjørelsen falt. Bernt Christian Birkeland la en drømmeball tilbake til høyrebacken Espen Ekberg, som klemte til. Det harde og flate skuddet var Molde-

keeper Trond Hjelle uten sjanser på.

Det var mange av oss på tribunen som følte med Startjuniorene som før avgjørelsen falt, spilte og spilte, uten å få uttellingen som stod i stil med banespillet og sjansene.

Mot Aalesund i 1991 var Start fullt på høyde med finalemotstanderen, men

Kaptein Steinar Pedersen hever «bøtta», og jubler sammen med keeper Sindre Gundersen, Per Chr. Osmundsen og Tom Berhus. FOTO: TRYGVE SKRAMSTAD, FÆDRELANDSVENNEN.

ren anno 1993

Ville jubelscener da scoringen var et faktum. FOTO: TRYGVE SKRAMSTAD, FÆDRELANDSVENNEN.

tapte tilslutt 0-3. Det finnes også flere andre eksempler på hvor Start som deltaker i internasjonale turneringer, har spilt godt, men ikke hatt marginene på sin side i finalen.

Denne gangen lyktes guttene etter en flott kamp. Starttrenerne Brede Skistad og Erik Ruthford Pedersen satt selvsagt på tribunen og fulgte kampen. Sammen med det fåtallige publikummet i det ufysiselige været, fikk de være vitne til at flere spillere viste solide kvaliteter.

Sindre Gundersen i mål stod en prikkfri kamp. Forsvaret med Espen Ekberg, Steinar Pedersen, Ole Erik Martinsen og Per Chr. Osmundsen, spilte alle en god kamp. Vi nevner spesielt Per Chr. som med sitt susende langskudd skapte flere farligheter. Steinar Pedersen var alltid angrepsvillig, mens Ole Erik stoppet de oppløpene som kom. Espen Ekberg var alltid farlig med fremover, og fikk også æren av å score seiersmålet.

På midten spilte Tom Berhus en flott kamp. Dette er en spiller som vi vil få høre mye til i årene som kommer. Bjørn Stephansen jobbet og slet, og Morten Enger skapte mye fra sin kantposisjon på venstresiden.

Espen Daland spilte sentralt på mid-

ten og viste godt blikk for spillet, og gjorde mer enn manns jobb.

På topp viste Bernt Chr. Birkeland flere eksempler på sin eminente teknikk, og skapte en del sammen med rekkekollega Klaus Murbræch.

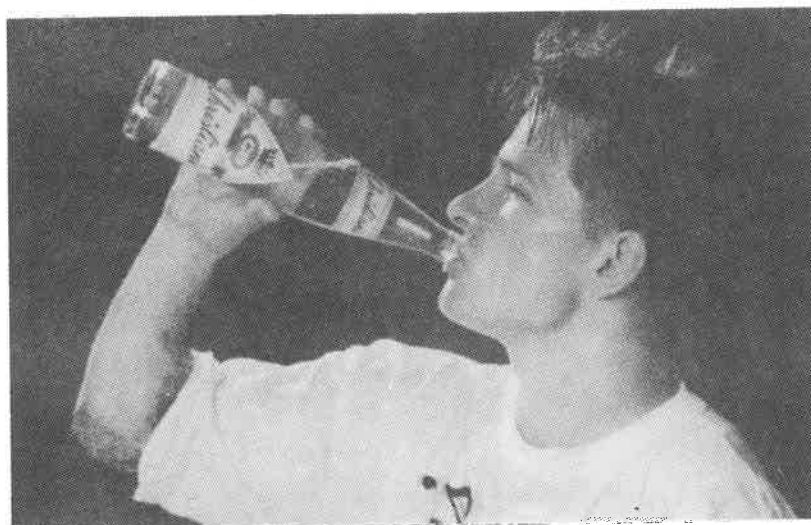
Samtlige kan være stolte over sin egen innsats. Spillet de vartet opp med bare underbygger inntrykket av at Start for tiden har mange svært lovende juniorspillere "på gang".

Det er mange inntrykk som fester

seg etter en slik kamp. Noe av det vi husker er Steinar Pedersens lederegenskaper, Per Chr. Osmundens susende langskudd, Ole Erik Martinsens blikk for spillet, Tom Berhus' innsats på midten, Morten Engers herlige driv, Bernt Chr. Birkelands dribleserier og eminente teknikk, Espen Ekbergs raid fra høyreback, Espen Daland som på laget i Tippeligaen har spilt angriper, men som på lørdag markerte seg som en svært så habil midtbanedirektør.

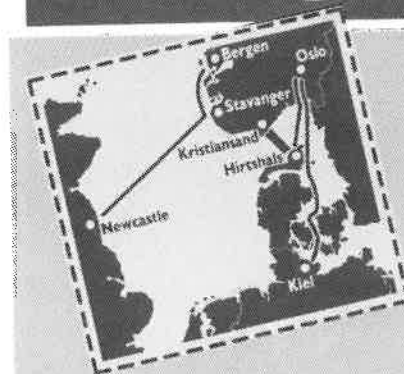
Starts andre cupseier er et faktum for en flott gjeng spillere vi vil høre mye fra i årene fremover. FOTO: TRYGVE SKRAMSTAD, FÆDRELANDSVENNEN.

Christianssands Bryggeri AS

Postboks 221, 4601 Kristiansand S.
Sentralbord tlf.: 38 02 29 65 • Fax: 38 02 26 63

Color Line gir deg 4 Europaveier å velge mellom

Color Line

KRISTIANSAND - HIRTSHALS
KORTESTE VEI TIL DANMARK

COLOR LINE SEILER PÅ FØLGENDE RUTER: OSLO - KIEL, OSLO - HIRTSHALS,
KRISTIANSAND - HIRTSHALS, BERGEN/STAVANGER - NEWCASTLE

Starthallen i forandringens tegn

Av Helge Svein Halvorsen

Starthallen i forandringens tegn! Utvendig vil hallen ha den samme kjente profilen, men i løpet av høsten har styret besluttet å omorganisere driften og å foreta viktige bygningsmessige endringer innvendig. En komite ledet av Sverre Hornnes har fått fullt medhold av styret for forslag til drift og ombygging.

Hallstyret vil som før være en viktig støttespiller, men skal heretter kun ha ansvar for vedlikehold. En stor nok jobb i seg selv. Den kommersielle delen av hallen overtas av administrasjonen. Nå vil kreftene bli satt inn på å skaffe økte inntekter til hallen.

– Vi har tro på at dette kan bli et viktig framskritt for klubben, sier Sverre Hornnes som sammen med andre frivillige i seniorklubben skal ta seg av de bygningsmessige endringer. Her legges det vekt på å begrense utgiftene til det minimale, dvs gjøre det meste på dugnad.

Leiligheten er fraflyttet og vil bli ombygd til kontorer. Dermed vil man imøtekomme et lenge etterlengtet behov for bedre arbeidsforhold til administrasjon, trenere og tillitsvalgte. Stuen i leiligheten på vel 20 kvm blir kontor for daglig leder. Her vil det også bli plass for gruppearbeid, småmøter etc. Kjøkken/entre blir et kontor på 13 kvm for sekretær, og gjennom dette kontoret blir det inngang til de øvrige kontorer. Soverom/baderom blir også et kontor på 13 kvm og vil bli disponert av markedsavdelingen.

Disse endringene medfører at trener overtar daglig leders nåværende kontor. Det store kontoret overtas av håndball, og i dette rommet plasseres kopieringsmaskin og utstyr til bruk for avdelingene.

Hornnes-komiteen har også foreslått ansvarforhold for hallkomiteen etc for at ikke hallen skal forfalle. Hallstyret skal ha ansvar for utvendig og innvendig vedlikehold. Det skal utarbeides månedlige vedlikeholdslister med prioritet og kostnadsoverslag for hver enkelt jobb. Dessuten skal det også utarbeides årsbudsjett for kjente og forventede arbeider. Vedlikeholdet utføres av vaktmester i den utstrekning kompetanse eller krav til sertifisering ikke hindrer dette.

Med hensyn til økonomien vil heretter utgifter og inntekter bli tatt hånd om av hovedstyret og resultere i at hallstyret ikke får behov for kasserer. Det er hovedstyret som vil ta avgjørelse på hvor mange timer

Sverre Hornnes har ledet arbeidet i komiteén som står for ombygging i Starthallen.

hallen skal benyttes av egne avdelinger. Mye tyder på at IK Start med dette vil få

betydelig mer ut av Starthallen enn tidligere.

Start "drilles" i leder og organisasjonsutvikling

NFF har invitert tippeligaklubbene til å delta i et interessant prosjekt som omfatter leder og organisasjonsutvikling på høyt nivå.

IK Start er med blant de fire klubbene som får nytte godt av dette prosjektet. Saken har vært til behandling i NFFs toppfotballkomite og toppfotballforum som har nedsatt en prosjektgruppe til å gjennomføre leder- og

organisasjonsutviklingsprosessen i samarbeid med de aktuelle toppklubbene.

Og de aktuelle toppklubbene i denne omgang er Brann, Ham. kam, Molde FK og IK Start. Prosessen er tenkt gjennomført fram mot seriestart våren 1995. Oppstarten skjer i høst.

Markedsavdelingen har

Av Odd Ivar Eldsaa

Fjoråret ble et godt år når det gjelder det markedsmessige i Start. Utgangspunktet foran 1993, var å gjøre det en god del bedre. Tallenes tale i skrivende stund er at markedsavdelingen har nådd sine mål.

Starten foran årets arbeid var ikke det beste, ettersom Svenn Ødegaard og Claus Eftevaag (for en kortere periode), kom to måneder senere i gang på høstparten i fjor når det gjaldt årets sesong, sammenlignet med høsten 1991 foran sesongen i fjor.

Fra 1. oktober var Svenn så smått i gang, mens Claus Eftevaag kom til fra 1. november, og supplerte "laget" som bestod av Svenn og Erik Geelmuyden.

I et normalår er det nødvendig at draktreklamene blir forhandlet ferdig i perioden september/oktober. I tillegg er det en del andre "tunge" avtaler som bør være forhandlet ferdig, eller nærme seg sluttfasen innen medio desember.

Mer inn per 1. februar enn for hele 1992 tilsammen

Men selv om Svenn, Claus og Erik kom noe sent i gang, arbeidet de tre godt sammen. Allerede per 1. februar hadde de samlet hentet inn mer sponsorkroner enn hva som var tilfellet for hele 1992 samlet sett.

Totalt ble det i 1992 gjort avtaler som gav en bruttosum fra samarbeidspartnerne på drøye 3,2 millioner kroner. Dette var brutto i et år hvor Terje Marcussen jobbet meget alene. Det var et godt skritt framover fra den tidligere markedsføringen i Start.

Erik Stallemo har innført et enkelt, men ikke alltid så enkelt spørsmål: Hvor er vi? Hva har vi oppnådd i kald "cash"? Dermed mener han alltid å spørre om hvor mye det er som kommer direkte inn i mynt og sjekker.

I 1992 var det en liten million av bruttobeløpet som kom i form av tjenester som senere måtte omsettes i kontanter. Noen av tjenestene lar seg ikke omsette i kontanter, men er av nødvendighet for driften av Start.

– Har opplegget for 1993 fungert slik dere ønsket, Svenn?

Målet for 1993 når det gjelder sponsorinntekter er nådd. Utgangspunktet videre fremover er å øke de samlede sponsorinntektene med ti prosent i 1994.

Målet cirka fire millioner i år

– Vi la en målsetting for 1993 på cirka fire millioner kroner brutto. Vi hadde erfaringene fra 1992 å bygge på, og vi var flere til å dra lasset. I Starts utgifts- og inntektsbudsjett ble regnestykket og vurderingene justert til kald "cash". Det ble en gledelig utvikling hvor vi allerede i slutten av januar i år passerte fjoråret, forteller Svenn Ødegaard.

– Vi har i løpet av 1993 fått flere data for vår markedsvirksomhet. Vi står rustet til å arbeide bedre i 1994, 1995 og 1996, legger han til.

– Vi har mange ressurspersoner i Starts forskjellige organisasjonsledd. Mange vil mye for sitt lag eller sin avdeling. Det må

allikevel være slik at vi har en administrativ koordinering, slik at vårt totale salgsmål for 1994 på cirka 4,4 millioner kroner ikke forstyrres av et lagønske om å øke lagets inntekt med 5.000 kroner eller 10.000 kroner, når angrepsvinkelen på vårt begrensede marked kan være i utakt med den samlede markedsføring. Derfor må tiltakene koordineres. Det dreier seg om Start 1000, Brasse, junior elite, junioravdelinge, programme for de forskjellige turneringer, håndballavdelingens fremstøt og selvsagt seniorklubbens aktiviteter, sier Ødegaard.

"Indirekte" avtaler

– Nevnes må også at en del av de tiltakene som har blitt iverksatt bidrar med indirekte

nådd sine mål for 1993

inntekter, for å si det på den måten. I praksis har vi oppnådd avtaler som gjør at vi slipper rene krontelegg. Hva dette har bidradd med, vil vi først ha en samlet oversikt over når regnskapet for 1993 legges fram. Da kan man direkte sammenligne med regnskapet for 1992, fortsetter han.

Viktige TV-inntekter

Gås arbeidsplanen til markedsavdelingen nærmere etter i sømmene, henter Start inn kroner fra en rekke forskjellige tiltak.

Året 1992 gav en forsmak på hva 1993 ville bringe på TV-siden. Fra september i fjor kom TV 2 i drift, med jevnlig innslag som resultat.

Et viktig supplement i tillegg til innslagene i Sportsrevyen, om vi skal tro Svenn Ødegaard.

For 1993 ble det inngått avtaler mellom Norges Fotballforbund og NRK og TV 2. Mer fotballstoff på TV har også ført til større inntekter for klubbene, hvor selv sagt Start har fått sin andel.

I markedsavdelingen arbeidet man i fjor med studier av arenafotografiene og med gjennomsyn av de forskjellige videoopptakene fra kampene. Hensikten var å kunne være gode rådgivere for Starts samarbeidspartnere når 1993-sesongen skulle planlegges.

Dette arbeidet er videreført i år, parallellt med at markedsavdelingen har systematisert alle avisutklipp hvor Start på en eller annen måte har figurert i avisspaltene.

– En slik fremgangsmåte gjør at vi vet eksakt hvor vi har den beste TV- og avisdekningen. Når våre samarbeidspartnere har definert sine ønsker og behov, har vi hatt en bedre mulighet enn noengang til å finne gode løsninger, slår Svenn fast.

Draktreklame

Draktreklamen innbringer også store inntekter til klubben. Innsamlingen og systematiseringen av TV-innslag og avisreportasjer, har dokumentert hvor godt lo-goene til de som har draktreklamer har blitt profilert.

Draktreklamen omfatter brystreklame, skylderreklame, ryggereklame, bukse-reklame og strømpereklame.

Arenareklame

Når det gjelder arenareklame, har Start hatt mange tilbud å komme med. Reklamen på Stadion er klassifisert etter TV-vinkel og mediadekning.

Men arenareklamen er ikke bare viktig med hensyn til TV-dekningen. Ettersom Start både i 1991 og 1992 totalt hadde over 80.000 tilskuere, sier det seg selv at arenareklamen er viktig også med henblikk på tilskuerne som bivåner kampene fra ståtribunene og i svingen, posisjoner hvor TV-kameraene "ikke kommer til, ettersom de aller fleste kameraene blir plassert på sitttribunesiden.

Stadionposten

Erfaringene fra 1992 og fra i år viser med all tydelighet at også Stadionposten er en viktig inntektskilde for Start.

Mange velger Stadionposten for å profilere seg. Andre har kjøpt en pakke, kanskje bestående av en spillersponsor, reklame på Stadion, pluss flere andre tiltak som hver på sin måte bidrar til at Start i år går mot et av sine beste salgår noensinne.

Høyttalerreklamer har i år vært sterkt bundet til spillerprofilering og til pauseunderholdningen.

Når vi først er inne på publikasjoner som Start selv gir ut, bidrar også annonser i Starteren med en del gode kroner.

Pausereklamer

Det har i år også vært anledning for firmaer til å "kjøpe" kampen. Dette har gitt mulighet for fremvisning av produkter, eller show, konkurranser eller presentasjoner i pausen eller foran kampene.

Start henter også inn inntekter fra tilbud om å sponse dagens kampball, hjørnepyramidene ved cornerflaggenes østside, reserveballpyramider, midtsirkelreklame, salgsvester og en 75 meter lag reklameplass mot syd (gamle garderobebygget), samt forskjellige reklameaktiviteter og andre tilbud i Starthallen.

I gang med 94-sesongen

Svenn forteller at man allerede er godt i gang med arbeidet foran 1994-sesongen. De første samarbeidspartnerne er allerede på plass, og Svenn sier seg optimist med tanke på å nå målsettingen om en ti prosents økning i markedsavdelingens inn-

tekter for 1994.

Det har allerede blitt utarbeidet en solid og omfattende markedsplan, som også styret har vedtatt.

Mange har ved ulike anledninger ment at Start i hovedsak henter inn de fleste av sine sponsorkroner fra lokale samarbeidspartnere. Det er riktig inntil en viss grense, om vi skal tro Svenn Ødegaard.

Samarbeidspartnere som TINE, Color Line, J.C., Kreditkassen og McDonald's, viser at Start har mange sponsorer "i stallen", som Start selv definerer som nasjonale, selv om de har lokale kontorer eller forretninger.

– Utgangspunktet for det vi arbeider med foran 1994-sesongen, er å øke antallet av både de lokale, regionale og nasjonale bedriftene. Vi har også vært inne på tanken om å forsøke å knytte til oss utenlandske bedrifter, for eksempel japanske med tanke på den store norske fiskeeksporten til Japan, men foreløpig har dette vist seg å være med tid- og arbeidskrevende enn det vi har hatt muligheter til å kunne gjennomføre, sier Svenn Ødegaard.

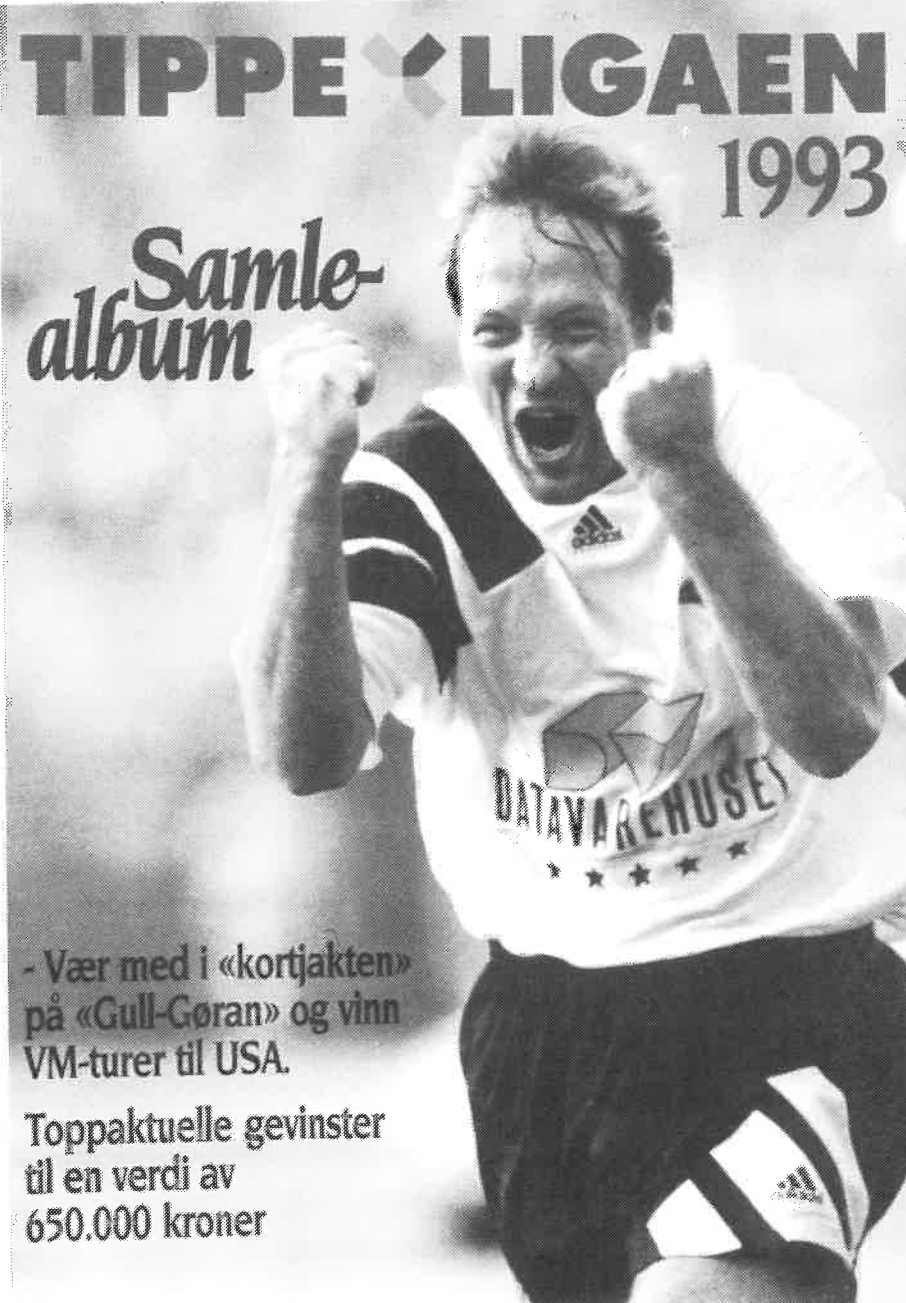
Kontakt med nasjonale bedrifter er tatt

– Vi har allerede tatt kontakt med flere av de nasjonale bedriftene og organisasjonene som vi kontaktet i fjor. Men ettersom vi kom så sent i gang i fjor høst, hadde de aller, aller fleste allerede inngått de riksdekkende avtalene de ønsket for 1993.

– Nå som vi har kommet så mye tidligere i gang, er muligheten betraktelig større for å kunne "få fast fisk" i så måte.

– Vi bruker også tid på å følge med på TV-innslag fra ulike type mesterskap i Norge, og utarbeider oversikter over de nasjonale selskapene som på en eller annen måte er med, enten med reklame i hallen hvor idrettsaktiviteten pågår, eller den draktreklamen som utøverne bærer. Felles for alle disse er at de blir kontaktet etterhvert, avslutter Ødegaard.

Lyst på en USA-tur? Skaff deg et s

TIPPELIGAEN
1993

Samlealbum

- Vær med i «kortjakten» på «Gull-Gøran» og vinn VM-turer til USA.

Toppaktuelle gevinster til en verdi av 650.000 kroner

Albumet er et flott samleobjekt. Det burde være mye å glede seg over, selv om man ikke skulle vinne en VM-tur.

Er du blant de mange som mer enn gjerne vil ta turen over "dammen" hvis Norge kvalifiserer seg til VM-sluttspillet i fotball? Da har du alle muligheter til å vinne en tur dersom du anskaffer deg det nye samlealbumet av norske fotballspillere, hvor noen av premiene er en tur til VM-sluttspillet i Amerika neste år.

Dette er nemlig et fantastisk samlealbum med fargebilder av alle spillerne hos de 12 tippeligaene, med historikk og klubb-

fakta. Fargebilder av samtlige norske topp-lag hører også med.

Albumet har plass til fargebilder av 16 spillere, pluss to trenere fra hver klubb. Det er i tillegg plass til 12 "sølvkort" av alle kapteinene for disse lagene. I albumet finner du også en "poster" av Gøran Sørloth.

Albumene er nummererte og koster bare 48 kroner.

Fem kort i pakken

I albumet er det altså plass til 216 fargebilder av alle spillere i Tippeligaen. I tillegg

er det plass til de 12 ulike kort med sølvramme, av Tippeligaens kapteiner i aksjon. Samtlige kort får du kjøpt i pakker som hver inneholder fem kort. I pakkene finner du de enkelte av spillerne og trenerne. Du finner sølvkortene, og du kan finne gullkort av Gøran Sørloth. Hver av disse pakkene med fargebilder koster 10 kroner.

Det finnes nok sølvkort til å fylle 60 prosent av alle utgitte album. Men du må nok bytte med andre for å få de riktige 12 sølvkortene til ditt album.

Mange premier

Samlerne skal være oppmerksomme på at fullt album inklusive alle sølvkortene, ikke gir premie automatisk. Men du har svært gode muligheter til å vinne billett til Norge-Polen, cupfinalen, supporteretur til Tyrkia-Norge, eller en stor supporterpakke fra "Heia Norge".

Du vil sikkert få dubletter når du har kommet i gang med å samle. Nettopp derfor vil vi i Start hjelpe deg. Vi legger opp til "byttmøter" i Starthallen. Der vil du kunne øke antallet av bilder du har i ditt album. I hvert album er det også et bytteskjema hvor du en gang – vi gjentar – en gang kan sende dine dubletter til NFF/ Ullevaal Stadion Fotballshop.

Du kan sende inntil 20 dubletter, og du kan be om å få tilbake nettopp de bilder du mangler. Det å gjøre denne byttehandelen koster ikke noe, men du med legge med frimerker for 5,50 kroner.

Verdifullt gullkort

I pakkene vil du blant annet finne "gullkort" av Gøran Sørloth. Dette gullkortet er verdifullt. Gullkortet skal ikke inn i albumet ditt. Finner du ett gullkort, og du har fullt album, så har du minimum vunnet to billetter til A-landslagetets første hjemmekamp i 1994 med plass på hovedtribunen, pluss to supporterpakker til en samlet verdi av 1.250 kroner.

Finner du gullkort uten å ha fullt album, ja så er det "trøstegjinst", en flott supporterpakke fra "Heia Norge", til en verdi av 1.000 kroner.

Det er premier til en verdi av 650.000 kroner, pluss gullkortpremiene. Det er i alt 383 gevinstmuligheter, gullkortgevinstene inkludert. De to første premiene har en verdi på 50.000 kroner.

USA-tur til vinner

Den første som finner et gullkort og har fullt album, har automatisk vunnet 1. gevinsten, som er en USA-tur for to personer til 50.000 kroner, inklusiv VM-billetter.

Det trekkes også en 1. gevinst tirsdag 4. januar 1994. I tillegg trekkes ytterligere fire USA-turer for to til en verdi av 25.000 kroner, per premie, blant dem med gullkort og fullt album.

Gullkortet av Gøran Sørloth i gullramme skal IKKE inn i albumet, men sendes rekomantert til Ullevall Stadion Fotballshop, eller ved personlig fremmøte på samme stæd.

Gullkortet MÅ påføres albumnummer, navn og adresse på baksiden for registrering for at du skal være med i konkurransen.

Tippekommisjonen hjelper

Når albumet er fullt, skal du gå til din tippekommisjonær som stempler og attesterer en slipp bak i albumet. Denne slippen skal sendes inn til Fotballshopen, og du er automatisk med i trekningene. Du kan også få en slik attestasjon hos Tippeliga-klubbene.

Du kommer med i trekningene fra det tidspunkt du er registrert med fullt album. Alle som registrerer med fullt album er med i trekningene 1. oktober, 1. november, 1. desember i år, og 4. januar 1994.

Byttedager i Starthallen

I Starthallen vil vi organisere salgs- og byttedager utover høsten.

Det blir i Starthallen du vil kunne samle ditt Tippeliga-album komplett.

Samlealbumet er fantastisk.

Du får vite mer i Starthallen. Vil du ringe oss, er telefonnummeret 380 96 091.

Helt til slutt vil vi få understreke at årets samlealbum ikke blir noe enkeltstående tiltak. Planen til Fotballforbundet og Serieforeningen som står bak albumet, er å komme med et nytt album hvert eneste år.

Vi gleder oss til fortsettelsen.

Vet du at...

- Starts tillitsvalgte spillere, Løvland/Klausen, måtte rykke ut i Fædrelandsvennen for å sette sporstredaktøren på plass før Brann-kampen i høst.
- at sportsredaktøren fikk en høyst berettiget overhaling for utidig negativisme i medgang og motgang for klubben.
- flere har bemerket at det skarpe innlegget fra spillerne bare fikk beskjeden spalteplass i forhold til de mange Start-kritiske oppslag:
- Roald Rørheim er Starts styremedlem i Start 1000.
- Start har forlenget avtalen med Kristiansand kommune om reklameopplegget på Stadion.
- styret har drøftet aktuelle alternativer for nytt seriesystem etter innspill fra en intern komité og trenere m.m.
- I.K Start går inn for en "spissing" av serietoppskiktet med blant annet en tippeliga på 14 lag og en 1. divisjon på 14 lag.
- det stilles forventninger til et samarbeid mellom en utvalgt gruppe startere, og folk fra næringslivet som skal ha som mål å finne fram til inntektsgivende tiltak. Idégruppen har mange ting på tapetet, og det skal bli spennende å se hva som blir satt ut i livet i kjølevannet av en massiv "brainstorming".
- at Start-spillernes innspill om å forplikte seg til å bidra med 150.000 kroner til klubbkassen som følge av cuptapet mot Fana, er blitt positivt mottatt såvel i klubbmiljøet som ute blant publikum.
- dersom spillerne ikke klarer å hente pengene fra inntektsgivende tiltak, så vil beløpet bli dekket inn på annen måte av spillernes midler.
- forventningene til I.K Start neste år er følbare i markedet som følge av sportslig satsing, nye aktuelle toppspillere og alminnelig tillitt til klubbens sportslige potensiale.
- I.K Start har inngått en samarbeidsavtale med Lyngdal IL på samme måte som med Vigør.

**KJEVIK
BYGGSENER**

Topdalsveien 112 • 4752 Hamresanden
Tlf.: 38 06 36 00 • Fax: 38 06 36 08

**Årikstad
TRANSPORT**

Tlf.: 38 02 95 36 • Kai 8 • 4600 Kristiansand

Seriepluss og cupminus, men hvor ender vi?

Av Tore Heidenreich

Hvor ender vi opp økonomisk når oppgjørets time er kommet ved utgangen av året? Det spørsmålet er det selvsagt mange som med god grunn stiller seg når vi nå nærmer oss slutten av sesongen. I skrivende stund har vi bare fire seriekamper igjen i Tippeligaen. To av disse er hjemme, og viktige sådanne, mot Lyn og Lillestrøm. Så vi har rimelig oversikt over hva vi vil ende opp med på inntektssiden ved årets utgang.

Den største inntektsposten er som kjent billettinntekter, og der er vi i øyeblikket cirka en kvart million i forkant av budsjett. Tre kamper har gitt oss minus i bøkene i forhold til hva vi budsjetterte med, nemlig hjemmekampene mot Kongsvinger, Hamar-kameratene og Brann.

I våre to siste kamper har vi totalt budsjettert med 11.000 tilskuere. Det kan kanskje holde hardt å klare, men det forundrer ikke om sørlendingene går mann av huse for å sikre at vi blir i Tippeligaen også i 1994.

Toppkampene i år har vært sommerkampene mot Viking og Rosenborg, som begge gav oss femsifrede tilskuertall. Totalt skal vi ha inn fire millioner kroner i billettinntekter, og det målet bør vi klare, og vel så det. Det kan vi også trenge, fordi vi fikk også en ekstrautgift ved at vi måtte leie inn Frank Strandli i vår. Et tilbakeblikk på sesongen så langt, viser vel også helt klart at nettopp det trekket har vært verdifullt for oss i en sesongen som ikke har gått helt etter opplegget rent sportslig.

Vi hadde selvsagt også kalkulert med en inntekt på cupen i år. Vi trodde vi la oss på en forsiktig linje med å legge oss på samme inntekt som i fjor, da vi som kjent nådde 4. runde. Men det holdt ikke, og nettopp mellom 3. og 4. runde, øker inntekspotensiale stort, så vi må registrere en minus på cirka 150.000 kroner på vår NM-innsats.

Men positiv innstilling fra spillerne har bidradd med initiativ og tiltak som skal tilføre klubbkassen nettopp det vi taper her. Ellers er det all grunn til å gi honnør til juniorene for den flotte NM-innsatsen i år igjen!

Den andre store inntektsposten er sponsarinntektene. Disse har økt betydelig fra 1992-sesongen, men likevel bommer vi noe i negativ retning.

Blant annet mister vi bonuser vi kunne fått dersom vi hadde vært med høyere oppe på tabellen, og vår labre sportslige innsats har heller ikke gjort oss aktuelle for noen TV-kamp.

Slike kamper gir merinntekter. Vi har også hatt andre inntektsposter som har sviktet, blant annet vårt opplegg på danskefergene. I det hele tatt, så er også dette året en bekreftelse på at vi IKKE er flinke nok til å tenke i nye baner, og skape nye inntektsmuligheter.

På utgiftssiden tror jeg aldri klubben har hatt bedre kontroll enn i dag. Det kan synes som om vi klarer en innsparing på enkelte poster, blant annet på lønnsiden.

Vi har også kommet bedre ut når det gjelder rentekostnadene, nettopp på grunn av salget av Frank Strandli.

Ellers vil jeg rope et varsko når det gjelder våre kjære Starthallen!

Den har i år krevd en betydelig økning i tilskuddet fra hovedstyret. Arbeidet er imidlertid i gang med en omorganisering i driften av hallen, for vi trenger nye og økte inntekter for vår storstue. Og hallen blir ikke yngre med årene, så vedlikeholdet krever selvsagt sitt.

Så tilbake til innledningen, hvor ender vi så i år? Vi har et tøft budsjett som balanserer med 151.000 i plussresultat. Så langt unna dette bør vi ikke havne, selv med ekstrautgiften på Frank i sommer. Det som ytterligere kan forkludre resultatet, er den etter hvert så

Start-optimist møter Gro

Dissimilis-veteran, Start 1000-eksponent og Start-fan de lux, Andreas Hall Torgersen, begynner allerede å se fram til neste sesong. Da er Start tilbake for fullt igjen, sier optimisten og humørsprederen som under valgkampen i høst ble avbildet med selveste statsministeren.

– Gro var alle tiders, sier Andreas. Vi snakket om mye rart, men vi kom ikke så langt som til å snakke om Start i denne omgang. Kanskje møtes vi på Ullevål neste høst?

Start renvasket for skattebeskyldninger

Start vant langt på vei en viktig seier i Kristiansand byrett i høst i søksmålet mot kommunen om fastsettelse av arbeidsgiveravgift for spillere i 1989. Saken har stått omtalt i mediene og vil få betydning for senere saker som toppklubber tar opp. Det er ryddet opp i viktige definisjoner når det gjelder rett til skattefrie utbetalinger til kjøring og diett. Det er med denne saken gitt gjennomslag for at det kan utbetales totalkompensasjon.

Starts advokat Dag Saltnes slår fast at Start dermed ble renvasket for beskyldninger om skatteunndragelser. Men en del penger må Start likevel punge ut med.

+ BANK

KRISTIANSAND

Stor nok til å hjelpe deg.
Liten nok til å høre på deg.

Kinnarps

KONTORMØBLER AS

Dronningensgate 24a, 4610 Kristiansand S.
Telefon 38 07 08 20 • Fax 38 07 08 25

Tollbodgaten 6. Tlf. 38 02 56 32

Faste lave priser på maling og interiørprodukter

a. ellevaag a.s

Kirkeveien 4, v/Lund kirke - Tlf. 38 09 77 88
Åpent 9-17 • Torsdag 9-18 • Lørdag 9-14

Vet du at

- Odd Arild Skonhoft har kuttet ut Start til fordel for studier i Trondheim og overgang til Nardo.
- I.K Start arbeider med et seminaropplegg som kan tilbys andre klubber i landsdelen.
- seminaropplegget omfatter organisasjons og administrasjonsarbeid, markedsføring, økonomi, sportslig opplegg m.m.
- Start besitter kjente og dyktige forelesere på de fleste områder til dette klubbseminaret.

Nytt seriesystem fra 1995 kan bli aktuelt

Av Odd Ivar Eidsaa

Fotball-Norge diskuterer i disse dager om seriesystemet skal endres og ta til å gjelde fra og med sesongen 1995. Sentralt i det forslaget som de norske trenerne ønsker å innføre, er å utvide Tippeligaen, redusere 1. divisjon, og introdusere opprykkskvalifisering nedover i divisjonene.

– Viktigste moment å ta stilling til er om det SKAL gis muligheter for et system med kvalifisering også i de divisjonene som ikke er med under begrepet toppfotball, sier Erik Ruthford Pedersen som har levert en høringsuttalelse til forslagene i kraft av sitt verv som styremedlem i Norsk Fotballtrenerforening (NFT).

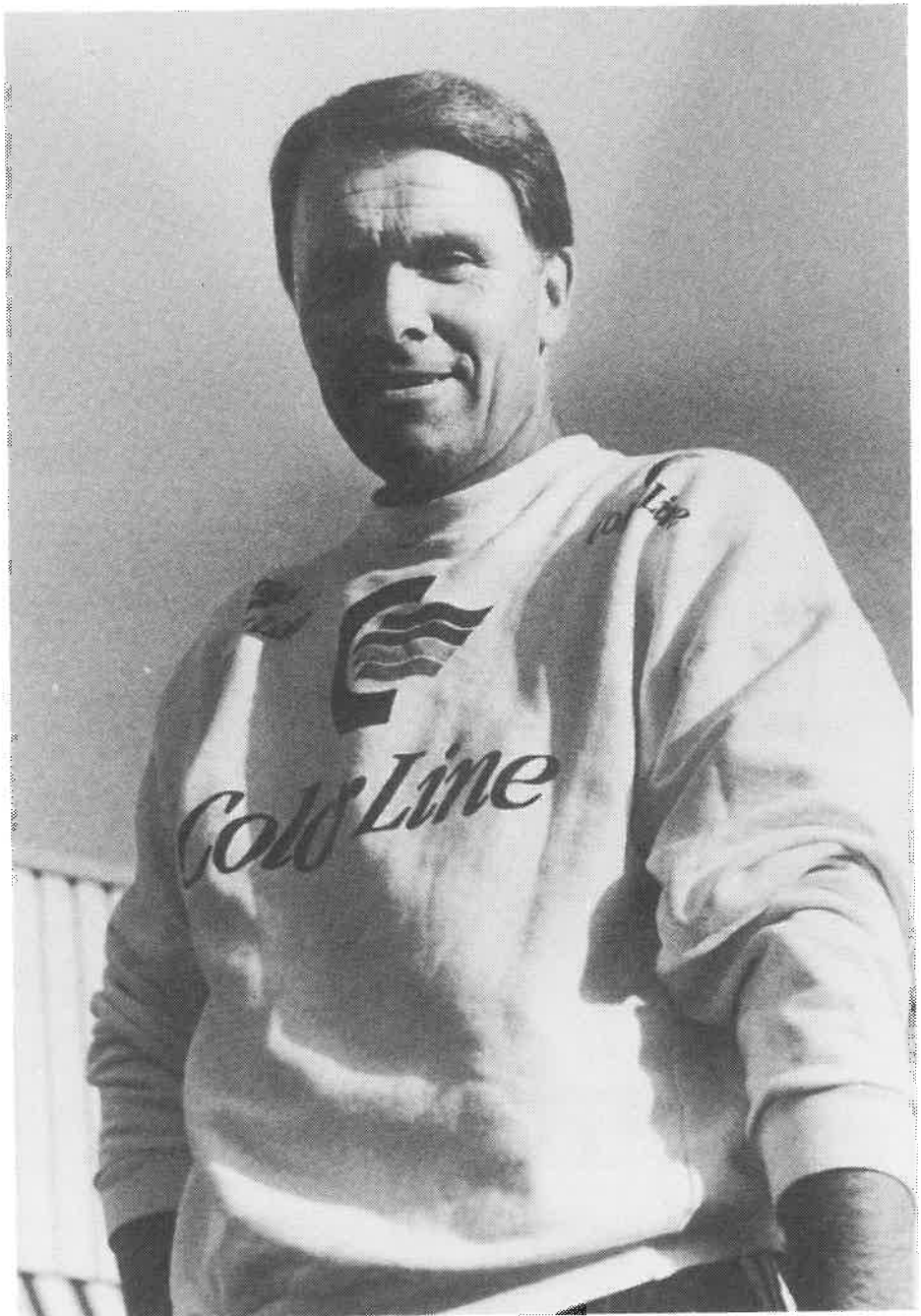
Sportslig er forslaget slik det blir presentert i sin helhet i annen artikkel i denne utgaven av Starteren, en "spissing" at man legger inn kvalifisering etter at lag har vunnet sin avdeling. Det blir ekstra kamper, en "trøkk" mentalt for hele fotballmiljøet (presse, klubb, tilhengere), i det hele tatt en tøff utfordring tilslutt i sesongen.

Kvalifiseringsmodellen utvides

– Dette bør vi som trenere gå inn for. Konklusjonen fra oss er at vi aksepterer et forslag der kvalifisering kan benyttes, både av sportslige og økonomiske grunner. Formen dette får må avgjøres når modellen er valgt, for eksempel en hjemme-borteordning i kvalik-kampene om opprykk fra 2. divisjon til 1. divisjon, hvor vårt forslag er at fire av åtte avdelingsvinnere fra 2. divisjon skal få rykke opp, sier Ruthford Pedersen.

– Norsk fotball har behov for en skikkelig debatt og gjennomføring av et nytt seriesystem, først og fremst om å utvide Tippeligaen til 14 lag. Det synes jeg er et bra forslag. Nivået er blitt slik at det tåles to lag til i toppen, sier Pedersen.

For at ikke overgangen fra 1. divisjon til Tippeligaen skal være større enn nødvendig, foreslår han å legge samme kampanntall, omtrent tilsvarende reiser likt tilrettelagt for 1. divisjon, altså en 1. divisjonsavdeling bestående av 14 lag.

Erik Ruthford Pedersen mener divisjonssystemet bør "spisses" slik at Tippeligaen utvides med to lag, mens 1. divisjon i stedet for to avdelinger med 12 lag i hver avdeling, bør fortsette med totalt sett 14 lag i en avdeling.

Åtte avdelinger i 2. divisjon

Pedersen mener det er naturlig at det blir forskjell hva angår opp/nedrykk mellom disse to divisjonene. Han ser derfor for seg at to lag rykker direkte ned fra Tippeligaen, og de to beste rett opp fra 1. divisjon, som en løsning.

Det er naturlig med fire lag ned fra 1. divisjon når man velger kvalifisering fra 2.

divisjon opp til 1. divisjon.

Alternativ C åpner for muligheten til å ha åtte avdelinger i 2. divisjon.

– Dette synes å være bra, både sportslig og på andre måter. Sportslig fordi lagene distriktsvis får flere lokaloppgjør, stimulerer interessen og utvikler prestisje og sat-sing.

Pedersen viser til at lagene med dagens 2. divisjonsordning reiser unødvendig mye

Tre serieforslag vurderes

og langt, noe som etter Pedersens mening ikke er med på å høyne nivået. Dyrt blir det også, ettersom eksempelet er mange på at lag fra Østlandet må til Vestlandet fem ganger i løpet av en sesong for å spille bortekamper.

Størst utfordringer med alternativ C

– Alternativ C blir det alternativ jeg synes gir oss trenere størst mulige utfordringer til beste for fotballen. Ved å unngå mange, lange og dyre reiser, vil det skape større interesse om lag som Donn, Flekkefjord, Kvinesdal, MK, Jerv og Start 2 møter hverandre, enn om motstanderne heter Vedavåg, Haugar og Ålgård.

For at de tre øverste divisjonene skal ha kvalifiseringsmomentet i seg, tenker Ruthford Pedersen seg en ordning hvor lag nummer 12 i Tippeligaen, spiller kvalik mot lag nummer tre og fire i 1. divisjon, om en ledig plass i neste sesongs Tippeliga. Dette tilsvarer dagens ordning.

Åtte lag spiller kvalik om fire plasser i 2. div.

– Som nevnt anses det ønskelig om fire lag rykker ned fra 1. divisjon. Fire lag skal da opp fra 2. divisjon. Vi ønsket et system med kvalifisering. Hvem som møter hvem i disse kvalik-kampene KAN bli gjenstand for diskusjoner. Dersom man holder seg til prinsippet om ikke å gjennomføre lange og krevende reiser, spiller de mot hverandre som ligger nærmest geografisk. Dette vil også gjelde dersom det blir to 2. divisjons-avdelinger i Nord-Norge. Da kan de to vinnerne av hver sin Nord-Norge-avdeling møte hverandre, og kanskje vinneren rykke direkte opp. De resterende seks avdelingsvinnerne kan spille om de siste tre plassene i påfølgende sesongs 1. divisjon, sier han.

– Det bør også diskuteres om det skal foretas trekning, slik at dette kvalik-oppsettet KAN variere fra år til år slik at ingen vet hvem de skal møte. At det spilles hjemme-borte kamper synes jeg er riktig. Sesongen forlenges noe, men ikke slik at en slik ordning skulle hindre en slik gjennomføring.

Den runden som fotball-Norge nå kjører skal munne ut i en stillingstaken til ett av tre forslag til hvordan seriesystemet skal organiseres i fremtiden.

Alternativ A

Alternativ A baserer seg på en Tippeliga med 12 lag slik tilfellet er i dag. Når det gjelder 1. divisjon, går alternativ A ut på å ha to avdelinger á 12 lag, tilsammen 24 lag.

Forslaget når det gjelder 2. divisjon er å ha seks avdelinger á 12 lag, tilsammen 72.

Meningen er at alle avdelingsvinnere skal kunne rykke opp. Det blir ikke aktuelt med noen kvalik. Likevel ønskes det at det fortsatt skal spilles en kvalik mellom lag nummer 10 i Tippeligaen og de to lagene som hver ender som nummer to i hver sin respektive 1. divisjonsavdeling.

Erik Ruthford Pedersen opplyser at totale kostnader i de tre øverste divisjonene for å få avvirket kampene for 108 lag tilsammen, vil beløpe seg til 12,7 millioner kroner årlig.

Alternativ B

Alternativ B baserer seg på en Tippeliga bestående av 14 lag, mot 12 i dag. Forslaget i alternativ B er å omgjøre 1. divisjonen til kun å omfatte en avdeling á 14 lag.

Når det gjelder 2. divisjon, er ønsket å kjøre fire avdelinger á 12 lag, tilsammen 48.

Planen her er at alle avdelingsvinnere skal rykke opp. Det vil således ikke være muligheter til kvalifiseringskamper mellom et lag i Tippeligaen og toeren i 1. divisjon.

Forslaget når det gjelder nedrykk fra 2. divisjon, er at fire lag skal ned, eller 28,5 prosent av lagene i hver avdeling.

Totale kostnader for å få avvirket kampene for 144 lag i de tre øverste divisjonene vil beløpe seg til 20,8 millioner kroner, eller cirka åtte millioner kroner mer enn det som er tilfellet med dagens ordning.

Alternativ C

Det er alternativ C som trenerforeningen ønsker skal gjelde fra og med sesongen 1995.

Trenerne ønsker å ha 14 lag i Tippeligaen, eller to mer enn det som er tilfellet i dag.

Trenerne mener videre 1. divisjon bør bestå av 14 lag i en avdeling, mot to 1. divisjonsavdelinger i dag.

Trenerne vil videre ha åtte avdelinger á 12 lag i 2. divisjon, tilsammen 96 lag.

Forslaget er at fire lag skal kunne rykke opp fra 2. divisjon til 1. divisjon. Det vil si at de åtte avdelingsvinnerne i 2. divisjon må spille kvalifisering for å avgjøre hvilke fire lag som skal kunne rykke opp.

Trenerne viser til ulike varianter når det gjelder opp og nedrykk mellom Tippeligaen og 1. divisjon. Et eksempel er at to lag rykker ned fra Tippeligaen, mens to går automatisk opp.

Det er imidlertid et ønske at kvalifiseringen mellom et lag fra Tippeligaen og for eksempel lag nummer tre og fire i 1. divisjon spiller kvalifisering om den siste ledige plassen i påfølgende sesongs Tippeliga.

Når det gjelder nedrykk fra 1. divisjon, foreslår trenerne at fire lag må ned, eller 28,5 prosent av antall lag i divisjonen.

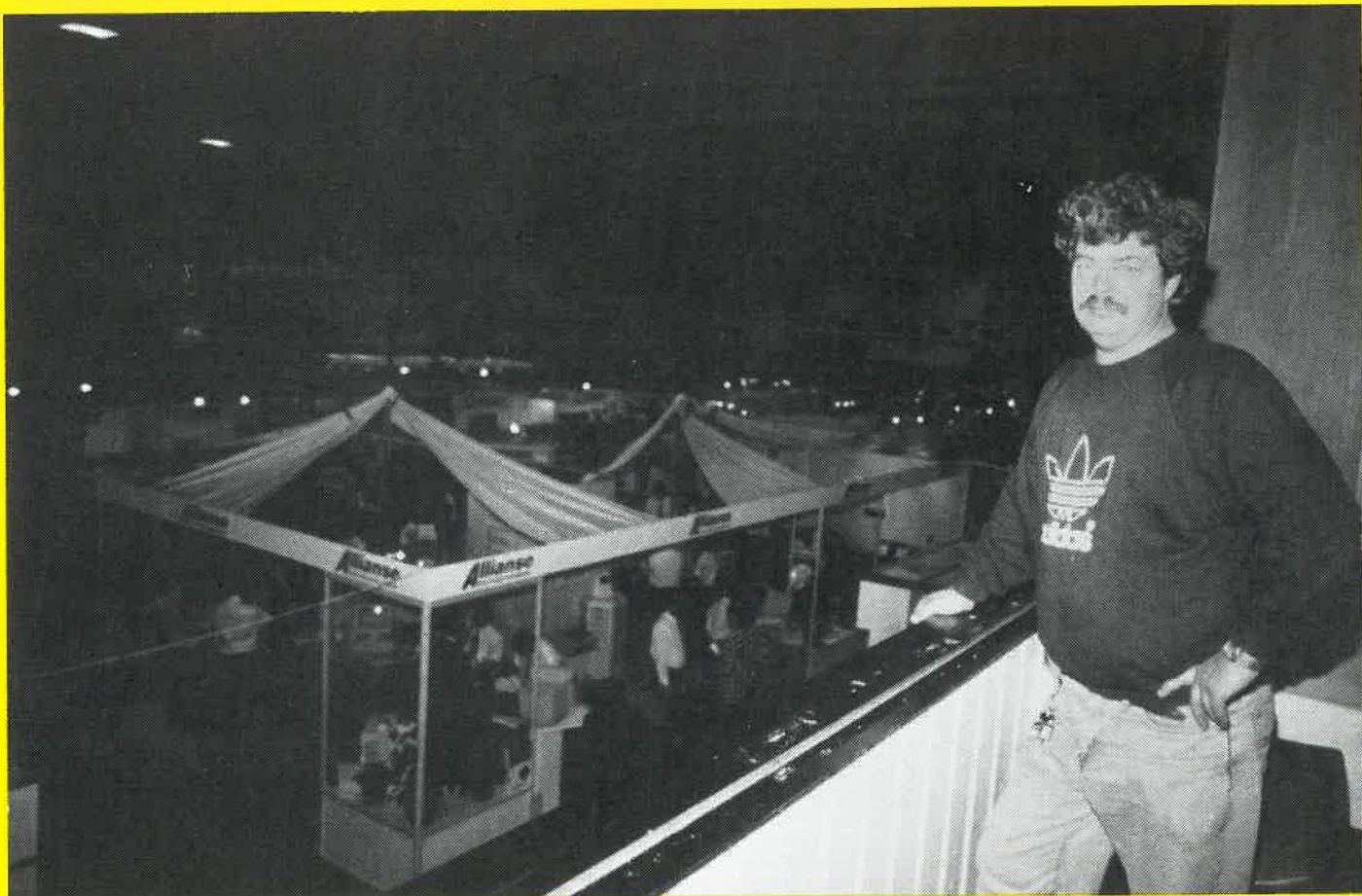
Totale kostnader for å administrere og avvikle kampene for 124 lag i de tre øverste divisjonene, viser beregninger at dette vil koste 19,7 millioner kroner totalt.

Løvås Øystein
Knarreviktoppen 6

4637 KRISTIANSAND

C

Viktig datamesse i Starthallen

Kai Eriksen har som vanlig gjort en kjempejobb med det praktiske i forbindelse med Datamessen som nylig ble avviklet i Starthallen.

Av Leif Paulsen

Det er en god stund siden Hallkomitéen har benyttet "Starteren" til informasjon vedrørende hva som skjer i hallen.

Utleie av hallen fram til årsskiftet er nå i orden, det er Odd Pedersen som har ansvaret for å få den kabalen til å gå opp.

Fotballskolen har som vanlig lagt beslag på hallen i månedsskiftet juni/juli. I år var deltakelsen ekstra stor, slik at arbeidet til dameforeningen ble atskillig større enn tidligere år. En ekstra takk til Synnøve og de øvrige i kjøkkengjengen for en flott innsats.

Vi har leid ut hallen til treningsleir med bespisning til Slagen IL, og til Horne Idrettsforening fra Danmark. Begge var strålende fornøyd med oppholdet.

Når dette skrives, er vi nettopp ferdig

med "Datamessen 93" i Starthallen. Start var ansvarlig for rigging av stands i hallen, samt vakthold, billettsalg, servering av middag, smørbrød og diverse i kafeteriaen.

Seniorklubben og dameforeningen gjorde en flott innsats, slik at vi kom stort sett vel i havn med det store arbeidet en slik messe er.

En ekstra takk til Kai Eriksen. Uten hans innsats og samarbeidsvilje, hadde det vært svært vanskelig å bli ferdig i tide.

Hallen er leid ut til forskjellige turneringer utover høsten og vinteren. Seniorklubben skal som vanlig arrangere den tradisjonelle Julecupen i fotball. Den går over to helger i begynnelsen av desember.

Vanlig vedlikehold er også utført i hallen den senere tid. Gulv har blitt lakket, tepper rensert i kafeteriaen, vegger, lister, garderober, ganger, inngangspartiet har blitt malt.

Vi har ansatt en person til renhold av

hallen, garderobene og inngangspartiet, slik at Kai får anledning til å utføre andre arbeidsoppgaver i hallen.

Visevaktmesteren sa opp sin stilling med fraflytting den 8. september. Hovedstyret har bestemt at leiligheten skal benyttes til kontorer for administrasjonen.

I tiden som kommer er det også beregnet en del oppussingsarbeider, hovedsakelig maling og tapetsering. Det meste av arbeidet er beregnet utført på dugnad.

Vi har også fått pålegg fra brannvesenet vedrørende opprusting av brannsikkerheten i hallen. Det må utføres innen årets utgang.

Hallstyret takker alle som har vært villig til å stille opp når det gjelder dugnad i hallen. Hallen er for de fleste startere selve samlingsstedet der vi kan diskutere det som skjer på alle plan i klubben, både positive og negative ting.

Det er høyt under taket i Starthallen.